

373.12
๐377๐1
2560

๐1

ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

26 ก.ย. 2561

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A 427763

ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
สิงหาคม 2560

อรวี ลาภธนวิรุฬห์. (2559). ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม.
(การบริหารและการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินูญานิพนธ์:
อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา, อาจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 2) เพื่อศึกษาตัวแปร
ที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 2 และ 3) เพื่อสร้างสมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวน
390 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ .967 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 75.75 (2) ตัวแปรที่
พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง บรรยายาศและ
สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) สมการของตัวแปรที่พยากรณ์
ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ใน
ลักษณะของคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

$$Y' = .979 + .400 X_1 + .248 X_2 + .598 X_4 \text{ และ}$$

$$Z'Y = .329 Zx_1 + .200 Zx_2 + .578 Zx_4$$

VARIABLES PREDICTIVE OF SUCCESS IN THE ADMINISTRATION OF SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

August 2017

Orawee Laptanaviroon. (2016). *Variables Predictive of Success in the Administration of School under the Secondary Educational Service Area Office 2*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Thesis Committee: Dr. Rachan Boonthima, Dr. Jantararat Phutiariyawat.

The purposes of this research were 1) To study the level of success in terms of school administration of school under Authority of the Secondary Educational Service Area, Office Two. 2) To study the level of predictive variables of success in the administration of school under the Secondary Educational Service Area, Office Two and the relationship between predictive variables of success and the success in the school administration under the Authority of the Secondary Educational Service, Area Office Two, and 3) To build the equations of success in the administration of school under authority of the Secondary Educational Service Area, Office Two. The sample consisted of three hundred and ninety school teachers from twenty six schools under the Authority of the Secondary Educational Service Area, Office Two, in the 2016 academic year. A multi-stage sampling design was used to survey the sample group of teachers. The instruments used for data collection was five point-rating scale questionnaire. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) was valued at 0.80-1.00. The reliability of success in administration was .967. The data analysis was performed by mean percentage, standard deviation, and multiple regression.

The research results were revealed as followings: (1) The level of success in the administration of school under the authority of the Secondary Educational Service Area, Office Two, overall high level. (2) The predictive variables of success in school administration of under the authority of the Secondary Educational Service Area, Office Two, There was a statistically significant and positive relationship at a level of .01 as follows; parental participation, atmosphere and environment in school, and the leadership of school administrator. (3) The equations of Predictive Variables of Success in the Administration of School under the Authority of the Secondary Educational Service Area, Office Two in the raw score and the standard score as follows; $Y' = .979 + .400 X_1 + .248 X_2 + .598 X_4$ and $Z_{Y'} = .329 Z_{X_1} + .200 Z_{X_2} + .578 Z_{X_4}$

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ของ
อรวี ลาภธนวิรุพห์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา (การบริหารการศึกษา)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... นิตยา ๕ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ ๘ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมบุญรณ์ บุรศิริรักษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ราชนัย บุญธิมา ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ผู้วิจัยจนทำให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพक्रमเมือง อาจารย์ ดร.ทรงยศ แก้วมงคล และ ดร.นพดล ฤทธิโสภณ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภณ อาจารย์ ดร.ราชนัย บุญธิมา อาจารย์ ดร.จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์ และ อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ ที่ได้กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกเก็บข้อมูลในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน และส่งเสริมในการเรียน รวมทั้งขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ในการทำวิจัยในครั้งนี้

อรวี ลาภธนวิรุฬห์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2	8
ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	11
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	19
ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
งานวิจัยในประเทศ	60
งานวิจัยต่างประเทศ	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก.....	110
ภาคผนวก ข.....	112
ภาคผนวก ค.....	123
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	130

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 วิเคราะห์องค์ประกอบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา.....	23
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	68
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ขนาดโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน.....	76
4 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวม และรายข้อ.....	78
5 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวม และรายด้าน.....	79
6 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา โดยรวม และรายข้อ.....	80
7 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยรวม และรายด้าน.....	82
8 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการวางแผน และการจัดทำหลักสูตร โดยรวม และรายข้อ.....	83
9 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวม และรายข้อ.....	84
10 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยรวม และรายข้อ.....	86
11 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน.....	87
12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา โดยวิธีเอนเทอร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2	88
13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา โดยวิธีหลายขั้นตอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.....	89
14 แสดงค่าความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	124

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 โครงสร้างภายในองค์กร	10

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพของสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัย เข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมไปถึงการศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญก้าวหน้าและเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลูกฝัง แนวความคิด ความรู้ ให้กับพลเมือง และสังคมโดยรวมของทุกประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) การออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม โดยเป้าหมายหลักในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพด้วยกระบวนการการเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมวิชาการ. 2546: ออนไลน์)

การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถานศึกษาที่จะถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ นักเรียนซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านวิชาการ และทางด้านคุณธรรม จริยธรรมนั้น ไม่ใช่บทบาทหน้าที่เพียงแต่ครูผู้สอนเท่านั้น ผู้บริหารก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และบุคลากรไปสู่นักเรียนได้การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยทรัพยากรภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจะกล่าวได้ว่า ผู้บริหารส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร (สุนทรานนสุราช. 2551) สำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูต้องพยายามเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของครู ในฐานะผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นการให้คำปรึกษา ในด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรม อีกด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้นั้นต้องมีการเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย และประสบความสำเร็จ

สำหรับสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา 52 โรงเรียน ในการบริหารสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ประชากรวันเรียน ทุกวัยได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนโดยมีวัตถุประสงค์ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ

ตามมาตรฐานสากล มีความเป็นไทย อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงาน และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และประชากรวัยเรียน ระดับมัธยมศึกษาทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเสมอภาค ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้กำหนดทิศทางการบริหารจัดการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีแนวทางให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการส่งเสริมให้มีแรงจูงใจสู่อาชีพ ด้วยการแนะแนว ทั้งโดยครูและผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ (ผู้ประกอบการ ศิษย์เก่า สถานประกอบการ) และได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพสุจริตในอนาคต และนักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เหมาะสมตามช่วงวัย ปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย ห่วงไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม มีการพัฒนาและส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

สำหรับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จากการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2558: ออนไลน์) พบว่า ผู้เรียนทุกระดับชั้น การศึกษามีคุณภาพตามหลักสูตรอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง และประชากรวัยเรียนได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งในการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง และครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ โดยมีแนวทาง พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มียอดความรู้และทักษะในการสื่อสาร มีสมรรถนะสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้รับการพัฒนา และพัฒนาการบริหารวิชาการ สำหรับสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงทั้งนี้ยังต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนา โดยปัญหาที่เกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือการที่บุคลากรในสถานศึกษามีความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งในการบริหารสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. 2558: ออนไลน์)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ที่สูงขึ้น และการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ ต้องเกิดจากปัจจัยหลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังทฤษฎีของ แซมมอนส์ ฮิลแมน และมอร์ติมอร์ (Sammons, Hillman; & Mortimore. 1995) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำมี อาศิพเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จดังข้อสรุปของ คลิกแมน กอร์ดอน และ โรสกอร์ดอน (อภินพ อีสริยวัฒน์: 2556; อ้างอิงจาก Glickman, Gordon; & Ross-Gordon. 2001) ที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางการบริหารจัดการ การศึกษาในสถานศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
2. เพื่อศึกษาตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. เพื่อสร้างสมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 6,146 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 390 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่
 - 1.1 บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
 - 1.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

- 1.3 การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร
- 1.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 1.5 การมีส่วนร่วมของบุคลากร
2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความหมายที่ตรงกันในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกำหนดความหมายและขอบเขตของศัพท์ต่างๆ ไว้ดังนี้

1. **ความสำเร็จของสถานศึกษา** หมายถึง ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรง โดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ การได้รับการชมเชย การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และนักเรียนสามารถสอบเข้าเรียนในระดับสูงและนำไปประกอบอาชีพได้

2. **ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา** หมายถึง สิ่งที่ส่งผลหรือทำนายความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สำหรับการวิจัยนี้ ได้แก่ 1) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การวางแผนและจัดทำหลักสูตร 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 5) ความร่วมมือของบุคลากร ดังนี้

2.1. **บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา** หมายถึง การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดอาคารสถานที่และ สิ่งอำนวยความสะดวกให้สะอาดและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2.2. **ภาวะผู้นำของผู้บริหาร** หมายถึง พฤติกรรมและความสามารถในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร การสร้างขวัญให้กับบุคลากร การส่งเสริมความรู้ให้กับบุคลากรได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และบริหารจัดการสถานศึกษา

2.3 **การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร** หมายถึง กระบวนการของความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมวางแผนการวิเคราะห์ การนำผลประเมิน การนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด ความต้องการของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวิถีชีวิตของผู้เรียน และบริบทชุมชน

2.4 **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง** หมายถึง การแสดงออกของผู้ปกครองถึงการเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีการติดต่อกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมมือกับครูในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ร่วมประเมินผลการเรียน และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

2.5 การมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง การแสดงออกของบุคลากรที่แสดงถึงความร่วมมือกัน ในการบริหารจัดการศึกษา ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดูแลการจัดการเรียนการสอน ดูแลกระบวนการประเมินผล ด้วยความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน และโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการวิจัยนี้จะทำให้ทราบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และสมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งผลที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อกลุ่มบุคคลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนในการบริหารสถานศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จในด้านการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ 1) ผลการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) การอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และนำไปพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ให้มีศักยภาพ และคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา ตลอดจนสามารถนำสมการพยากรณ์ที่ได้ไปทำการพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารของสถานศึกษาต่างๆ ต่อไป

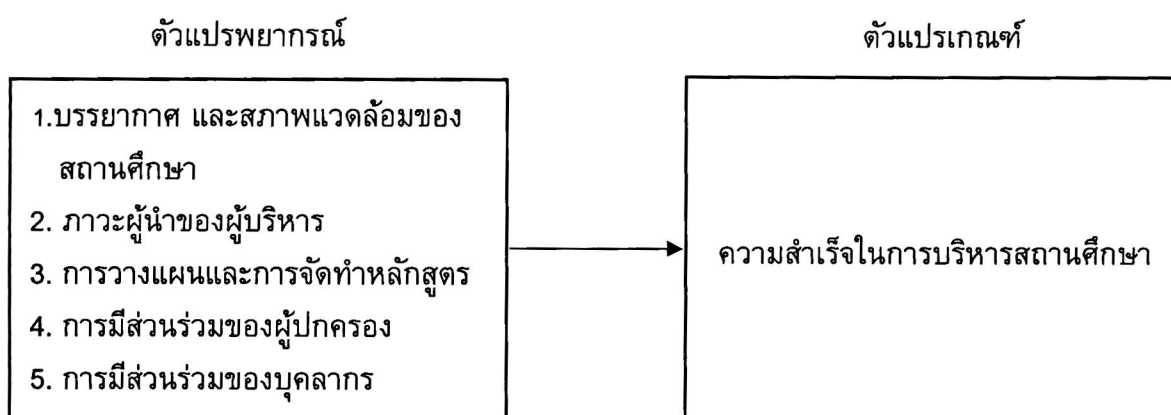
กรอบแนวคิดการวิจัย

ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้ คลิแกน (1990) มีอท (1996) แชนสัน (1996) ร่วมกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อาทิเช่น อุมพร จามรمان (2553) อภินพ อสิริยะวัฒน์ (2556) โสภานาคเพ็ชร (2553) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลที่แสดงถึงความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการ เช่น เซอร์จิโอวานี (1991) สเต็ดแมน (1987) ชู เอ เบอร์เลย์ และแอนเดรีย ดีบีส์เลย์ (2007) แซมมอน ฮิลแมน และมอร์ติเมอร์ (1995) ร่วมกับงานวิจัยของ ธนากร อาทะเดช (2552) ปณต เทพภิบาล (2552) เต็มดวง จำนงค์ (2550) วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552) อุมพร สันตจิตร์ (2552) และชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล (2558) ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) การวางแผนและจัดทำหลักสูตร 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ 5) การมีส่วนร่วมของบุคลากร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยศึกษาจากงานวิจัย ธนากร อาทะเดช (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีลักษณะสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับคุณลักษณะจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ คุณลักษณะด้านการบวนาการ คุณลักษณะด้านผลผลิต หรือ ผลลัพธ์ คุณลักษณะด้านการบริหาร และ คุณลักษณะด้านปัจจัย โดยปัจจัยการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้ง 5 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อ คุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เรียงลำดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัย พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียนคุณภาพ แผนกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา และ ความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552: 243-247) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเป็น ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้อง กับ ประวิดา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐาน คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยและระดับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ปัจจัยกับมาตรฐาน คุณภาพผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปร ที่พยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนด้านผู้ปกครอง ด้านผู้บริหาร ด้านอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านนักเรียนสามารถพยากรณ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน โดยรวมได้ร้อยละ 44.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุรวิทย์ พลมณี (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลพหุระดับของปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และ ระดับผู้บริหารส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนี้ กระบวนการบริหารจัดการและ ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การส่งผลของพฤติกรรม การสอนของครู และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยที่แสดงความเกี่ยวพันของตัวแปร พยากรณ์ และตัวแปรเกณฑ์ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. สมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความคาดเคลื่อนของการพยากรณ์ไม่เกิน .50

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย โดยนำเสนอผลการศึกษาดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. แนวคิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. แนวคิดตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จของสถานศึกษา
 - 4.1 บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
 - 4.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
 - 4.3 การวางแผน และจัดทำหลักสูตร
 - 4.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 4.5 การมีส่วนร่วมของบุคลากร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเินเทศกำกับติดตามการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยมีข้อมูลและบริบทดังนี้

ลักษณะองค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมโรงเรียนมัธยม ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 36 โรงเรียน กับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน รวมโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน มีเขตปกครอง รวม 27 เขต และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตั้งอยู่ที่เขตห้วยขวาง ประกาศ ณ วันที่ 17 สิงหาคม 2553

พันธกิจ

1. บริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย
3. ส่งเสริมสนับสนุนโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
4. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีทักษะและสมรรถนะด้านการบริการอย่างมืออาชีพ

อาชีว

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนเป็นคนดีคนเก่งมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลมีความเป็นไทยอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
2. ประชากรวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการศึกษาและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพตามมาตรฐานสากล

วิสัยทัศน์

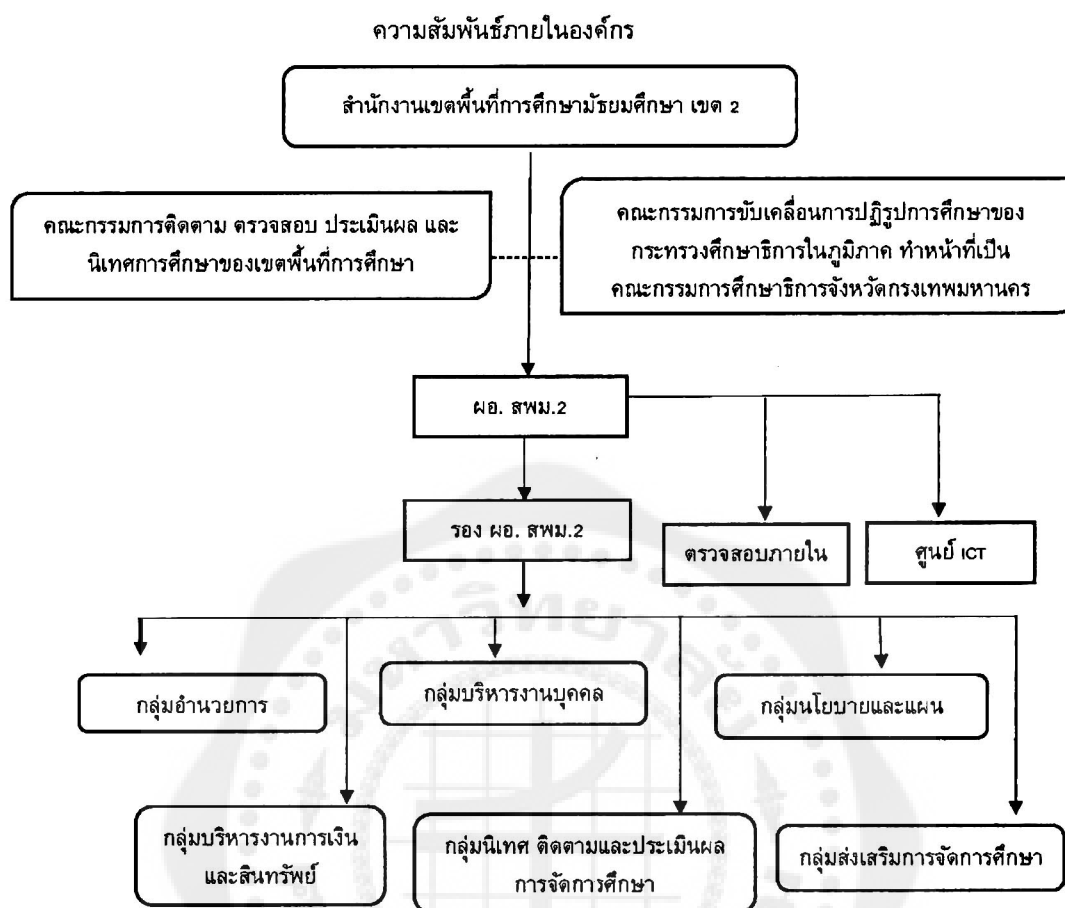
“เป็นสำนักงานมาตรฐานจัดการศึกษามีคุณภาพระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย”

ค่านิยม

องค์กรทันสมัยเต็มใจบริการบริหารแบบมืออาชีพ

กลยุทธ์

- กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ
- กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารงาน

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชธยมศึกษา เขต 2 (2559: 7)

วิธีการจัดการตามโครงสร้างการบริหารงาน

1. แบ่งโครงสร้างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ออกเป็นกลุ่มต่างๆ จำนวน 6 กลุ่ม 1 หน่วย และ 1 ศูนย์ ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มอำนวยการ
 - 1.2 กลุ่มบริหารงานบุคคล
 - 1.3 กลุ่มนโยบายและแผน
 - 1.4 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
 - 1.5 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
 - 1.6 กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
 - 1.7 หน่วยตรวจสอบภายใน
 - 1.8 ศูนย์ ICT

2. ในแต่ละกลุ่มมีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการกลุ่มของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ดูแลบริหารจัดการ

3. มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) เป็นองค์คณะบุคคล ที่คัดเลือกมาจากบุคคลที่หลากหลายทั้งภายในภายนอกสำนักงาน เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. มีคณะกรรมการการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ค.ก.ศ.เขตพื้นที่) มีหน้าที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล

5. มีหน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่รับผิดชอบ ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆของสำนักงานเขตพื้นที่ ให้เกิดความคุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพ และโปร่งใส

2. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

2.1 ความหมายของความสำเร็จ

ความสำเร็จหรือประสิทธิผลมีความหมายคล้ายคลึงกัน สามารถอธิบายความได้ว่า ความสำเร็จหรือประสิทธิผลเป็นผลของการปฏิบัติงานของการบริหารจัดการของผู้บริหารร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของความสำเร็จไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542: 510) ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จ หรือผลที่เกิดขึ้น

จันทราณี สงวนนาม (2551: 186) ได้ให้ความหมายประสิทธิผล คือ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ เรียกว่า Effectiveness

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 81) ได้ให้ความหมายประสิทธิผล หมายถึง เป้าหมายขององค์การได้บรรลุผลสำเร็จ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ทั้งทางฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติงานให้บังเกิดผลงานตามที่ได้กำหนดไว้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ (2553: 27) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง การได้ผลผลิตตรงตามความต้องการหรือตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการบริหารการศึกษา นั่นคือการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผลในสิ่งที่ควรเกิดขึ้น เพื่อเป็นสิ่งที่ตั้งมาของการพัฒนา (Get The Right Things Done) ประสิทธิผลจึงเป็นการดำเนินการให้สามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมและตั้งมาอย่างที่สุดแล้ว

กนกวรรณ อินทร์น้อย (2553: 7) กล่าวว่า ประสิทธิผล หมายถึง ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001: 275) ให้ความหมายของประสิทธิผล หมายถึง การบรรลุเป้าหมายและความสามารถในการจัดทรัพยากรมาใช้ในระบบองค์กร เรียกว่า Goal and System-Resource Model of Effectiveness การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนมี 4 มิติ คือ การปรับตัวขององค์การ ผลผลิตขององค์การ ความกลมเกลียวในองค์การ และ ความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ

กิบสัน และคณะ (อภิณพ อีสริยวัฒน์. 2556; อ้างอิงจาก Gibson; et al. 2000: 15-17) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพระดับองค์การ ว่าเป็นภาพรวมของประสิทธิผล ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดประสิทธิผลระดับองค์การ ได้แก่ สภาพแวดล้อม (environment) เทคโนโลยี (technology) กลยุทธ์ (strategic choices) โครงสร้าง (structure) กระบวนการต่างๆ (processes) และวัฒนธรรม (culture)

นาฮาเวนดี และ มาเล็คซาเด (Nahavendi; & Malekzadeh. 1999: 532) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง บุคคลหรือองค์การได้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตามแผนอันหมายถึง 4 ประการ ดังนี้ 1) คุณภาพของงาน 2) ความพึงพอใจของลูกจ้างหรือ ผู้รับบริการ 3) นวัตกรรมใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิม 4) ความพึงพอใจของบุคลากรที่ทำงาน

สรุป ความสำเร็จ หมายถึง ผลของการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ วางแผนไว้ ความสำเร็จนี้เป็นความร่วมมือในการบริหารงาน โครงการ รวมไปถึงความผูกพันของบุคลากรในองค์กร

2.2 แนวคิดความสำเร็จของสถานศึกษา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่อยู่ท่ามกลาง กระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ในปัจจุบันนับได้ว่ามีผลกระทบต่อปัจจัยหลายๆ ด้าน สำหรับรูปแบบการเปลี่ยนแปลงมีความหลากหลาย แปลกใหม่ และมีความรวดเร็ว จนกระทั่งบุคลากร เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนบุคลากรหลายระดับตามไม่ทัน ในขณะที่เดียวกับนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ทำการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและหาแนวทางเพื่อจัดการบริหารองค์การ และสามารถพัฒนาอยู่ได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น สรุปได้ว่า ความจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเพื่อ ความสำเร็จ ยังเป็นเรื่องที่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรทำการศึกษา และทำความเข้าใจ เพื่อ สามารถบริหารโรงเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารจะเป็นผู้นำในการกำหนดระบบการบริหารองค์การให้เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ได้อย่างยั่งยืน นั้น การทำจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จและอยู่ได้อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยปัจจัย และทรัพยากรบริหารจำนวนที่เพียงพอ และที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย และวิธีการบริหารที่จะนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ

ในปัจจุบันการบริหารโรงเรียนได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบเพื่อรองรับการ ประเมินผลการตรวจสอบจากองค์กรชุมชน หรือองค์กรมหาชน และรูปแบบการประเมินผล ดังนั้น บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคน รวมถึงผู้เรียนต้องร่วมกันในการที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: ออนไลน์) มีการกำหนดแนวคิดในการดำเนินงานแนวใหม่เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จที่สำคัญได้แก่

1. สร้างภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. ก่อเกิดการทำงานเป็นทีม
3. สร้างความตระหนักและ ความรู้ความเข้าใจ
4. การกำหนดผู้รับผิดชอบ
5. วางแผนและคอยกำกับดูแล
6. ปลุกฝังการมีส่วนร่วม และ การปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง

หลักการบริหารองค์การของลูเธอร์ กุลลิค และ ลันเดล เออร์วิค (จันทราณี สงวนนาม. 2551: 60-61; อ้างอิงจาก Luther Gullick; & Lyndall Urwick) ลูเธอร์ กุลลิค และ ลันเดล เออร์วิค นักทฤษฎีการบริหารองค์การ ผู้ที่ได้ร่วมกันนำแนวความคิดของฟาโยล (Fayol) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ โดยจัดองค์การทางราชการเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในทางการบริหาร คือ "POSDCoRB" ซึ่งหมายถึง กิจกรรมการบริหารงาน 7 ประการ ดังนี้

1. Planning หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่า จะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไรเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
2. Organizing หมายถึง การจัดองค์การ การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานการจัดสายงานบังคับบัญชา และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่
3. Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินผลการทำงาน เพื่อพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการ และการให้พันทนาการ
4. Directing หมายถึง การอำนวยการ การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมการปฏิบัติการ
5. Coordinating หมายถึง การประสานงานด้านต่าง ๆ ขององค์การ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
6. Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การ เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกขององค์การ ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน
7. Budgeting หมายถึง การงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายเงินการควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน

ทั้งกุลลิคและเออร์วิค ต่างก็เป็นนักทฤษฎีการบริหารองค์การโดยเฉพาะหลักการบริหารจัดการที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย กระบวนการ บุคคล และสถานที่ ประโยชน์ของบุคลากรที่ปรึกษาการให้ความร่วมมือในการทำงานขององค์การ ประโยชน์ที่เกิดจากการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นสัดส่วน จะช่วยให้เกิดการกำหนดกฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์ที่ดี การพรรณนางานที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในองค์การต่าง ๆ ย่อมทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาได้ดี

สรุป ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการนำหลักการ ทฤษฎีในการบริหารจัดการเพื่อที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดหรือวางแผนไว้แล้ว โดยมีความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2.3 ความหมายของความสำเร็จของสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความสำเร็จของสถานศึกษาไว้ดังนี้

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553: 70) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่สามารถดำเนินงานทั้งด้านการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนจนทำให้นักเรียนในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

คูริลอฟ และคณะ (Kuriloff; et al. 1993: 629-630) ได้ให้ความหมายของ ประสิทธิภาพว่าหมายถึงความสามารถในการจัดการให้ปัจจัยนำเข้าและผลลัพธ์ที่ได้มีความสมดุลทำให้สามารถตอบคำถามที่ว่า คุณสามารถทำในสิ่งที่ถูกต้องได้หรือไม่

อภิณพ อีสริยะวัฒน์ (2556: 11) ประสิทธิภาพของโรงเรียนหมายถึงความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถร่วมกันทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของบุคลากรที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงาน ปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน การบรรลุผลในการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวกตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างดี

กลี๊กแมน (Glickman. 1990: 155) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพของสถานศึกษาว่า สถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ทดสอบ

ม็อท (Mott. 1996: 15) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาว่า เป็นความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (Productivity) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาได้ (Adaptability) และความสามารถในการแก้ปัญหาสถานศึกษา (Flexibility)

ปาริชาติ สมใจ (2556: 33) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ระดับความสามารถของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน ก่อให้เกิดผลสำเร็จต่อสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้

ศราวุธ บรอฮีมี่ (2550: 30-31) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถร่วมกันทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของบุคลากรที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน ปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้

อำนาจพร สอิ้งทอง (2556: 61) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ภาพความสำเร็จของสถานศึกษาที่เกิดจากพฤติกรรมความสามารถในการดำเนินงานได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นถึงทักษะ ความรู้ความสามารถ ของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาซึ่งประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมเป็นระเบียบและปลอดภัย พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง ท่วมท้นเวลาในการทำงาน มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครอง

มอร์ติเมอร์ (Mortimore. 1988: 9) อธิบายว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพว่านักเรียนจะมีความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จเกินกว่าความคาดหวังที่ตั้งไว้

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552: 16) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีความพร้อมสมบูรณ์ด้วยคุณภาพ สามารถดำเนินการพัฒนาตนเองตามเป้าหมาย พัฒนานักเรียนให้ประสบความสำเร็จตามความสามารถของตน

สรุปได้ว่า ความสำเร็จของสถานศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรง โดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ การได้รับการชมเชย การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และนักเรียนสามารถสอบเข้าเรียนในระดับสูงและนำไปประกอบอาชีพได้

2.4 ลักษณะของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ได้มีนักวิชาการนำเสนอลักษณะของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จไว้ ดังนี้

สคริปเนอร์ (Scribner. 1999: 16) กล่าวว่า คุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรต่อความสำเร็จของนักเรียน
2. การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียง
3. การสร้างวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักเรียนทางด้านการเรียนการสอน
4. การสร้างระบบการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

คลิกแมน กอร์ดอน และโรสกอร์ดอน (Glickman, Gordon; & Ross-Gordon. 2001: 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิภาพ หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี 12 ประการ คือ

1. ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำซึ่งรวมถึงภาวะผู้นำของครูด้วย
2. ตระหนักถึงสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของโรงเรียน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
5. ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภายนอก และภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียน การจัดกิจกรรมด้านวิชาการ และคุณธรรมจริยธรรม
6. เน้นที่การเรียนการสอน

7. มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน
8. มีแผนการสอนที่ดี
9. ครูมีความร่วมมือกัน
10. มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน
11. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน
12. ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

โทมัส เซอร์จิโอวานนี (Thomas Sergiovanni. 1991: 258-263) ได้สรุป ลักษณะสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลว่า ควรมีองค์ประกอบดังนี้ 1) เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) มีแผนงานทางวิชาการที่ดี 3) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 4) มีบรรยากาศสถานศึกษาทางบวก 5) ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบเป็นกลุ่ม 6) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง 7) ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 8) ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 9) ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

แฮนสัน (Hanson. 1996: 35) กล่าวว่า สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลมีลักษณะ คือ 1) มีการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) บรรยากาศสนับสนุนการเรียน 3) มีการติดตามกำกับกระบวนการเรียนการสอน 4) บุคลากรมีมาตรฐาน 5) ส่งเสริมการรักษาวินัยของผู้เรียน และ 6) มีการจัดสภาพแวดล้อมและสวัสดิการการทำงาน

สเต็ดแมน (Stedman. 1987: 215-244) ได้ศึกษาวิจัยถึงความสำเร็จของโรงเรียนสรุปได้ว่าลักษณะแสดงถึงความสำเร็จ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประสิทธิผลของโรงเรียน คือ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
2. การเน้นที่ชาติพันธุ์และเชื้อชาติ
3. การร่วมกันวางแผนดูแลนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง
4. หลักสูตรที่เน้นทางด้านวิชาการ
5. การใช้และพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ
6. การให้การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด
7. ความรับผิดชอบของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน
8. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย
9. การสอนที่ปราศจากปัญหาทางวิชาการ

ลูเนนเบิร์ก และออสเตน (Lunenburg; & Ornstein. 1995: 348) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนและสรุปลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่ามีลักษณะ 7 ประการ ดังนี้

1. มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและปลอดภัย และไม่เป็นปัญหาอุปสรรคสำหรับการเรียนการสอน
2. พันธกิจของโรงเรียนมีความชัดเจน บุคลากรมีส่วนร่วมในการผูกพันของเป้าหมายการเรียนการสอนกิจกรรมต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

3. มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยที่ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ และประยุกต์ใช้คุณลักษณะของงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

4. มีบรรยากาศของความคาดหวังที่สูง โดยที่ ครู อาจารย์สามารถแสดงออกถึงความรอบรู้ในทักษะเบื้องต้นให้นักเรียนเห็นได้

5. ทุ่มเทในการทำงาน เพื่อวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะ

6. มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลมาปรับปรุงต่อไป

7. มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผู้ปกครอง โดยที่ผู้ปกครองสนับสนุนพันธกิจของโรงเรียนและช่วยเหลือส่วนที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

สรุป สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จต้องมีลักษณะ ดังนี้ 1) มีการจัดการเรียนการสอนที่ดี 2) มีแผนงานที่ดี 3) มีการสร้างร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง 4) มีความร่วมมือระหว่างบุคลากร 5) มีวัฒนธรรมของโรงเรียน 6) มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี 7) มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

2.5 การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา

แมคเกรเกอร์ (จันทรานี สงวนนาม. 2533: 84; อ้างอิงจาก McGregor. 1967) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ที่วัดความสำเร็จขององค์กรนั้น ควรวัดด้วยเกณฑ์ 4 ประการ ได้แก่ 1) การพึ่งพาอาศัยด้วยกันและกัน (Interdependence) 2) การควบคุมตนเอง (Self-control) 3) ยุทธวิธีในการบริหาร และการนิเทศงาน (Supervision and Management Strategy) 4) ความสามารถในการปรับตัวและทำความเข้าใจ (Flexibility and Understanding) เมื่อต้องเผชิญกับภาวะกดดันของสิ่งแวดล้อมทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวมของบุคคลในองค์กร

มอท (จันทรานี สงวนนาม. 2533: 84; อ้างอิงจาก Mott. 1972) ได้กำหนดเกณฑ์ที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน 8 ประการ ได้แก่

1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์
2. ความสำเร็จในงานย่อยแต่ละงาน
3. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาของบุคลากรแต่ละคนในการทำงานภายในองค์กร

4. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาของกลุ่มในการทำงาน
5. ความสำเร็จในการประสานงาน เพื่อแก้ปัญหาระหว่างบุคคลในองค์กรกับงานและภารกิจที่ทำ

6. สัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างบุคคลในองค์กรกับงานย่อยที่ได้รับมอบหมาย
7. ความสำเร็จในการสนองตอบต่อความต้องการของบุคคลในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานอย่างยุติธรรม และมีเหตุผล

8. ระดับความสำเร็จที่ผู้นำ หรือผู้บริหารตั้งไว้ตามเกณฑ์ที่ต้องการ

สจิวต โคเซ และรอสกิน (Stuart Kotze; & Roskin. 1983: 4-5, 11) กล่าวว่า ตัวบ่งชี้ความสำเร็จทางการบริหารองค์การมีมิติที่สำคัญอยู่ 2 มิติ ได้แก่ 1) ความสำเร็จทางการบริหารจะต้องมุ่งอยู่ที่งานของผู้บริหาร และการบรรลุเป้าหมายที่สำคัญของงาน คือ การพิจารณาระดับความสัมฤทธิ์ผลในงานที่สำคัญๆ เหล่านั้น เป็นส่วนหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การทั้งหมด 2) มิติความสำเร็จทางการบริหารมุ่งอยู่ที่พฤติกรรมของผู้บริหารในการทำงานให้สำเร็จ คือ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจว่าจะปฏิบัติงานอย่างไรเพื่อบรรลุเป้าหมายที่สำคัญ

ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001: 428) กล่าวว่า ความสำเร็จขององค์การจะต้องประเมินในด้านที่สำคัญ ได้แก่ 1) การพัฒนาวัตถุประสงค์ 2) การบรรลุเป้าหมาย 3) ความพึงพอใจในงาน และ 4) ศูนย์กลางความสนใจในชีวิต

ความสำเร็จขององค์การสามารถสรุปได้ดังนี้ การบรรลุเป้าหมายของการทำงาน ความสำเร็จทางการบริหารงานของผู้บริหาร และผลงานหรือผลผลิตขององค์การ

2.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

สคริปเนอร์ (Scribner. 1999: 16) กล่าวว่า คุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. การสร้างสังคมที่เอื้ออาหารต่อความสำเร็จของนักเรียน
2. การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และชุมชนใกล้เคียง
3. การสร้างวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักเรียนทางด้านการเรียนการสอน
4. การสร้างระบบการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

กลิกแมน กอร์ดอน และโรสกรอดอน (Glickman, Gordon; & Ross-Grodon. 2001: 49) ได้สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผล หรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้วว่ามี 12 ประการ คือ

1. ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำซึ่งรวมถึงภาวะผู้นำของครูด้วย
2. ตระหนักถึงสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของโรงเรียน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
5. ได้รับการสนับสนุนจากทั้งภายนอก และภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียน

การจัดกิจกรรมด้านวิชาการ และคุณธรรมจริยธรรม

6. เน้นที่การเรียนการสอน
7. มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน
8. มีแผนการสอนที่ดี
9. ครูมีความร่วมมือกัน
10. มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน
11. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน
12. ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

ศูนย์การศึกษาและฝึกอบรมแห่งสเตท ออฟ วิคตอเรียน (State of Victoria: Department of Education; & training. 2002: 1-25) ได้ศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบของโรงเรียน ประสิทธิภาพจากแนวคิดของแฮมมอนส์, ฮิลแมน และมอร์ติเมอร์ ซึ่งพบว่า มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพ
2. การมีความคาดหวังต่อนักเรียนในระดับสูง
3. การเน้นที่การเรียนการสอน
4. การสอนอย่างมีวัตถุประสงค์
5. ความน่าเชื่อถือ
6. ความรับผิดชอบ
7. ชุมชนแห่งการเรียนรู้
8. สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวร

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนและเป็นผลที่แสดงความสำเร็จของโรงเรียน จากการศึกษาได้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ดังนี้

สิริวรรณ ตะรุสานนท์ (2542: 8) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งได้จากการพิจารณาคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ด้านปัญญา ประกอบด้วย ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า

จิตนา ภูขาว (2547: 46) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งเกิดจากการเรียนการสอน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ประสบการณ์เรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ที่เป็นทักษะ รวมถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ก๊าด (ประพนธ์ จำเริญ. 2544: 53; อ้างอิงจาก Good. 1973: 7) กล่าวว่า วิชาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ หรือพัฒนาทักษะในการเรียน ซึ่งโดยปกติแล้วจะพิจารณาจากคะแนนสอบ หรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ หรือทั้งสองอย่าง

บุศรินทร์ มังกรแก้ว (2553: 9) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ และเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ สามารถประเมินได้จากคะแนนที่สอบ หรือจากการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ศิริชัย กาญจนวาสี (2544: 124-125) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณ หรือคุณภาพของความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมหรือลักษณะจิตใจ ถ้าการเปลี่ยนแปลงปริมาณหรือคุณภาพของความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมหรือลักษณะจิตใจ ถ้าการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตาม จุดมุ่งหมายอันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้นั้นสิ่งที่มุ่ง วัดจึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นความรู้ที่ผ่านมาหรือสภาพ การเรียนรู้ที่บุคคลนั้นได้รับ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2547: 71) ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึง ผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ขวัญใจ ขุนทำนาย (2553: 35) ได้ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับ ความรู้ ความสามารถและทักษะที่ได้รับและพัฒนา มาจากการเรียน การสอนวิชาต่างๆ โดยอาศัยเครื่องมือในการวัดผล หลังจากการเรียนหรือจากการ ฝึกอบรม

อรรรรณ อ่อนสิงห์ (2553: 13) ได้ให้ความหมายของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพ ทางสมองที่ได้จากคะแนนสอบโดยอาศัยเกณฑ์ ทั้งจากภายนอกและภายใน หรือใช้มาตรฐานเป็น เกณฑ์ก็ได้

จารุวรรณ นาคุบัว (2552: 25) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือความสามารถของผู้เรียนในการพยายามเข้าถึงความรู้ ที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียน การสอนซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศักดิ์ชัย จันทะแสง (2550: 38) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการด้านความรู้และทักษะทางการเรียน โดยปกติจะพิจารณาจากคะแนนสอบ หรือผลงานที่ครูกำหนดให้ทำหรือทั้งสองอย่าง

กรมวิชาการ (2544: 4) ได้สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่เจริญขึ้นโดยการเรียนวิชาการต่างๆ ในโรงเรียนตามปกติ พิจารณาจาก คะแนนสอบ หรือ ผลงานที่ครูกำหนดให้ทำหรือทั้งสองอย่าง

ละมัย แก้วสวรรค์ (2558: 18) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักเรียน ในด้านความรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนการสอนซึ่ง สามารถวัดได้จากแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาจากคะแนนสอบทั้งอิงเกณฑ์ และอิงมาตรฐานที่ครูกำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักเรียนในด้านวิชาการ ที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้อย่าง ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบหรือผลงานที่ครูกำหนด จะพิจารณาจากคะแนนสอบ ตามมาตรฐาน ที่ครูกำหนดไว้

3.2 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง มีนักวิชาการได้ศึกษาและสรุปองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้

เพรสคอตต์ (ภาณุมาศ เศรษฐจันทร์. 2556: 20; อ้างอิงจาก Prescott. 1961: 14-16) ได้ใช้ความรู้ทางชีววิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา และการแพทย์ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนและสรุปผลการศึกษาว່ว่าองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางกาย ข้อบกพร่องทางร่างกายและบุคลิกท่าทาง
2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้านและฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน
5. องค์ประกอบทางการพัฒนาตนเอง ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติของนักเรียน
6. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์

พริยพงศ์ เตชะศิริยีนง (2552: 44-45) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะเกิดจากสภาพความพร้อมของร่างกาย และจิตใจที่มาจากผู้เรียนโดยตรงประกอบด้วย

1. ร่างกายเป็นสิ่งที่แสดงออกทางภายนอก โดยพฤติกรรมและความคิด โดยการใช้เหตุผลที่มาจากสติปัญญา
 2. ทางบ้านที่ได้มาจากสิ่งแวดล้อมจนเกิดเจตคติของผู้เรียนที่แสดงออกทางด้านอารมณ์
 3. ความสามารถในการแสดงออกด้านความพึงพอใจมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านบวก
 4. ความสัมพันธ์ในห้วงกับเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่อยู่ในทางบวก
- บลูม (อรรถณ อ่อนสิงห์. 2553: 14; อ้างอิง Bloom. 1976: 167-176) ได้ทำการวิจัยและเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ซึ่งหมายถึง ความสามารถทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยความถนัด และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึงสภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งได้แก่ ความสนใจ และเจตคติที่มีต่อเนื้อหาวิชา โรงเรียนและระบบการเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและลักษณะซึ่งเป็นคุณลักษณะต่างๆ ทางด้านจิตพิสัย ซึ่งบางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงได้ บางอย่างยังคงอยู่

3. คุณภาพของการสอน ซึ่งได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมสร้างของครู การแก้ไขข้อผิดพลาดและรู้ผลว่าตนเองกระทำได้ถูกต้องหรือไม่
ละมัย แก้วสวรรค์ (2558: 20) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีองค์ประกอบอยู่หลายประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านผู้เรียน ได้แก่ การเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย สติปัญญา เจตคติ อารมณ์ ความรู้พื้นฐานเดิม และความคิดรวบยอด

2. องค์ประกอบด้านความรัก ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว หรือ กับเพื่อนวัยเดียวกันไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือ ที่โรงเรียน

3. องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ การปรับตัวและการอยู่ร่วมกับคนในสังคม :

4. องค์ประกอบด้านการสอนของครู ได้แก่ ประสิทธิภาพการสอนของครู เพศของครู การใช้สื่อการสอน

สรุป จากการศึกษาเอกสาร สรุปได้ว่า องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียน คือ การเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา 2) ด้านความรัก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ครู และเพื่อน 3) ด้านวัฒนธรรมและสังคม คือ การปรับตัวและการอยู่ร่วมกันกับคนในสังคม 4) การสอนของครู คือ เพศ ประสิทธิภาพการสอน และวิธีการสอน

4. ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

4.1 บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ มีแนวคิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ดังนี้

4.1.1 ความหมายของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

จุง และแมกกินสัน (Chung; & Megginson. 1981: 44) ได้ให้ความหมายคำว่า บรรยากาศสถานศึกษาไว้ว่า บรรยากาศสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ของสมาชิกในองค์กร เกี่ยวกับโครงสร้างของงาน ความเป็นเอกัตบุคคลของแต่ละคนในองค์กร การช่วยเหลือเกื้อกูล ใจไว้นื้อเชื่อใจ การเปิดเผย ความยุติธรรม การให้รางวัลตอบแทน ความขัดแย้งและความสามัคคี

บราวน์ และ โมเบิร์ก (Brown; & Moberg. 1968: 56) ให้ความหมายของคำว่า บรรยากาศโรงเรียนว่า กลุ่มของคุณลักษณะและสภาพแวดล้อมของงานที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรรับรู้ (ซึ่งเป็นการบรรยายลักษณะ หรือ สภาพองค์กรทางการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ในองค์กรทุกส่วน

ลิทวิน และสติงเกอร์ (Litwin; & Stringer. 1968: 56) ได้อธิบายความหมายคำว่า บรรยากาศโรงเรียนว่า การรับรู้ของสมาชิกในองค์กรเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์กร รางวัล ความอบอุ่นและการสนับสนุน

ปณิต เทพภิบาล (2552: 41) กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียนหมายถึง ความเข้าใจหรือการรับรู้ของสมาชิกในโรงเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมของการทำงานในโรงเรียน ซึ่งเป็นผลจากผู้บริหาร และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากร

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540: 14) ให้ความหมายของ สภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้ สภาพแวดล้อม หมายถึง สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่มีอิทธิพลต่อบุคคล สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความซาบซึ้งในสุนทรียศาสตร์ของผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ลักษณะที่สวยงามของสภาพแวดล้อมในสถาบัน ควรพิจารณาความสวยงามอย่างธรรมชาติ หรือ จากธรรมชาติสวยงามด้วยการสร้างความสวยงามของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ขึ้นมา สถาบันควรสร้างให้เด็กซาบซึ้งในความงาม ทั้งที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น

อำรุง จันทวานิช (2547: 15) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม ดังนี้ สภาพแวดล้อม คือ ลักษณะภายนอกของโรงเรียนที่ดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

สายชล หมวกเหล็ก (2542: 30) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนไว้ว่า เป็นสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดอาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนตลอดจนบรรยากาศ การเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

สำเนียง วิลามาต (2542: 23) กล่าวว่า บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนจะมีส่วนเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์โรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย สดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ซึ่งได้มีการดูแลให้มีความเป็นปัจจุบันจะทำให้ครูและนักเรียนได้มีอิทธิพล ทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาน รักความสะอาด รักความสงบเรียบร้อย และเกิดความร่มรื่น

เต็มดวง จำนงค์ (2550: 41) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้ สภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด และเป็นปัจจุบัน ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา และเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่

สรุป บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง การจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดอาคารสถานที่ และ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา ให้สะอาดและ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4.1.2 ความสำคัญและความจำเป็นของสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาไว้ดังนี้

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2535: 58) กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนว่า สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของครู นักเรียน รวมทั้งคนอื่นๆ ที่มีต่อโรงเรียน โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ไม่ดีจะทำให้นักเรียนหรือคนที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อโรงเรียน ถ้าโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีก็จะทำให้นักเรียนอยากไปโรงเรียนและคนที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนด้วย

วรรณ อธิธิไมย์ยะ (ณัฐภัก อุทโท. 2558: 342; อ้างอิงจาก วรรณ อธิธิไมย์ยะ. 537: 12-15) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนไว้ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนในโรงเรียนเรื่องลักษณะภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่ไว้ต่อไปนี้

1. อาคารเรียน ควรเป็นอาคารที่ใช้งานได้หลายๆ งาน ถูกสุขลักษณะ จำนวนขนาดของอาคารเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน รวมทั้งอาคารประกอบ เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงพลศึกษา

2. ห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ มีอุปกรณ์ครบครันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สุขลักษณะประจำห้องเป็นสิ่งสำคัญ ต้องปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่น คว้นและมลภาวะอื่นๆ ห้องเรียนควรมีแสงสว่างเพียงพอเหมาะ ขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน การสร้างอาคารเรียนสามารถเปลี่ยนรูปแบบได้เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรม

3. อาคารประกอบและห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องหัตถศึกษา ห้องดนตรี ห้องเหล่านี้จะต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามหลักสูตร

4. บริเวณโรงเรียน ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน มีรั้วรอบ ตกแต่งบริหารให้สวยงาม ร่มรื่น เหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมและเป็นที่พักผ่อนของนักเรียน

5. การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการด้าน ร่างกาย จิตใจ และให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลมากในด้านการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

ประเวศ วะสี (2542: 8-11) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนในโรงเรียนนั้น เป็นระบบการจัดการศึกษาทั่วโลก จะใช้วิชาเป็นตัวตั้งจึงสร้างปัญหามากมาย ฉะนั้น จำเป็นต้องศึกษาโดยใช้ความจริงเป็นตัวตั้ง ซึ่งการศึกษาถึงความจริงมี 3 เรื่อง คือ 1) ศึกษาให้รู้จักตนเอง เข้าใจพื้นฐานความเป็นมนุษย์ ต้องเข้าใจว่าเรามีวิญญูณรับรู้ได้จากตนเองและภายนอกแล้วนำมาสังเคราะห์ให้สูงขึ้น ในปัจจุบันการศึกษาสร้างคนให้พิการทางกายมากมาย 2) ศึกษาให้เข้าใจสภาพแวดล้อม มีการเชื่อมโยงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ควรศึกษาร่วมไปกับความจริง ไม่แยกจากสิ่งแวดล้อมและสามารถสังเคราะห์ได้ 3) ศึกษาให้เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และวัดการศึกษาให้เกิดสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน สภาพแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ตลอดเวลา

กุลยา ก่อสุวรรณ (2553: 100) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นของการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา ดังนี้ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้นี้อาจช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสนใจและเรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้เด็กเบื่อ ไม่อยากเรียน สิ่งแวดล้อมดังกล่าวประกอบด้วยสถานที่ เช่น เด็กนั่งแถวหน้าของห้องเรียน เด็กยอมจดจ่อสิ่งที่ครูสอน บรรยากาศของห้องเรียน หากห้องเรียนสงบ ไม่วุ่นวายเด็กจะสนใจการเรียนมากกว่าห้องเรียนที่มีเสียงดัง ไม่เป็นระเบียบ แสงและกลิ่น ก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง หากเด็กต้องอ่านหนังสือแต่แสงไม่พอ เด็กก็ต้องเพ่งสายตามากเกินไป เด็กก็จะอ่านไม่นาน อุณหภูมิห้องเรียน หากห้องเรียนหนาวเกินไป หรือ ร้อนเกินไปเด็กจะไม่มีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่ครูสอนได้

ณัฐภัก อุทโท (2558: 35) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศทางการเรียนมีความสำคัญและความจำเป็น เนื่องจากโรงเรียนมีผลต่อความรู้สึกของครู นักเรียน รวมทั้งคนอื่น ๆ ที่มีต่อโรงเรียน ลักษณะภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่ อาคารเรียน ถูกสุขลักษณะ ห้องเรียนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน บริเวณโรงเรียนมีความปลอดภัย การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทำให้เข้าพื้นฐานการเป็นมนุษย์ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาเกิดความสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและเรียนรู้ได้มากขึ้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

สรุป ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา ได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษามีผลต่อ ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในด้านความรู้สึก สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาเป็นลักษณะภูมิทัศน์ของอาคารสถานที่ อาคารเรียน ห้องประกอบและห้องพิเศษต่าง ต้องจัดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

4.1.3 ลักษณะของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ได้มีนักวิชาการเสนอแนวคิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาไว้ดังนี้

ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001: 279-285) ได้วิเคราะห์กำหนดบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา ได้เป็น 6 แบบ ดังนี้

1. บรรยากาศแบบเปิด (Open Climate) เป็นบรรยากาศของสถานศึกษาที่ครู อาจารย์มีขวัญกำลังใจดี มีความสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัวพอสมควร ครู อาจารย์ ต่างให้ความร่วมมือในการทำงาน ร่วมมือกันเป็นอย่างดี โดยที่ครู อาจารย์มีงานพิเศษไม่มาก และกฎระเบียบต่างๆ ก็ไม่ยุ่งเหยิงจนเกินไป ผู้บริหารเองก็เน้นการนิเทศมากกว่าการควบคุม ตรวจสอบหรือจับผิด และคอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อครู อาจารย์มีปัญหา หรือ อุปสรรคในการทำงาน รวมทั้งให้ความใกล้ชิดเป็นกันเอง ตลอดถึงให้การเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานของครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นอย่างดี

2. บรรยากาศแบบอิสระ (the autonomous climate) เป็นบรรยากาศของสถานศึกษาที่ครูอาจารย์มีขวัญ กำลังใจสูง มีความสนิทสนมกันเป็นส่วนตัวระหว่างครู อาจารย์ ด้วยกันมาก รวมทั้งให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ส่วนภาพกิจที่เป็นงานพิเศษ นอกเหนือหน้าที่ก็ไม่มากนัก และกฎระเบียบต่างๆ ก็ไม่ยุ่งเหยิงมากจะเกินไป ผู้บริหารโรงเรียนเองก็เน้นที่การทำงานหรือการแก้ปัญหาของครู อาจารย์ และการดูแล เอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานไม่มากนัก เพราะผู้บริหารค่อนข้างจะห่างเหิน ไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับครูอาจารย์

3. บรรยากาศแบบควบคุม (the controlled climate) เป็นบรรยากาศของสถานศึกษาที่ครู อาจารย์มีขวัญ กำลังใจสูง มีความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี แต่มีงานพิเศษนอกเหนือหน้าที่มาก รวมทั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎระเบียบที่ค่อนข้างยุ่งเหยิงมาก ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนมีการเน้นที่การควบคุมการทำงานของครู อาจารย์อย่างใกล้ชิด แต่ยังให้การช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานหรือช่วยแก้ปัญหาในการทำงานของครู อาจารย์ไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่และสภาพการทำงาน เนื่องจากไม่ได้ใกล้ชิดกับครู อาจารย์ ผู้บริหารคอยแต่ควบคุมสั่งการจนกลายเป็นก้าวก่ายหรือ รวบอำนาจเสียคนเดียว อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารยังให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองกับครู อาจารย์มาก รวมทั้งให้การช่วยเหลือเมื่อครูอาจารย์มีปัญหาในการทำงานยังมีไม่มากเท่าที่ควร

4. บรรยากาศแบบเป็นกันเอง (the familiar climate) เป็นบรรยากาศของสถานศึกษาซึ่งครู อาจารย์ มีขวัญ กำลังใจระดับปานกลาง ครู อาจารย์มีความสนิทสนมกัน และให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันและกันดี เนื่องจากแต่ละคนมีภาระงานพิเศษไม่มาก อีกทั้งกฎระเบียบ

ต่างๆ สามารถยืดหยุ่นได้บ้าง ในส่วนของผู้บริหารคอยให้การนิเทศทำให้การควบคุมตรวจสอบมีน้อย ให้การดูแล เอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานของครู อาจารย์ดี เพราะมีความใกล้ชิดกับครู อาจารย์มาก เพียงแต่การช่วยเหลือสนับสนุนการทำงานหรือช่วยแก้ปัญหาในการทำงานของครู อาจารย์ยังไม่มากเพียงพอ

5. บรรยากาศแบบจันทร์พ่อก (the paternal climate) เป็นบรรยากาศของสถานศึกษาที่ครู อาจารย์มีความรู้สึกว่าเป็นครู อาจารย์ ด้วยกันยังมีขวัญกำลังใจต่ำ แม้จะไม่ค่อยมีการงานพิเศษมาก และกฎระเบียบต่างๆ ก็ไม่ได้หยุมหยิมจนเกินไป แต่การร่วมมือกันในกลุ่มครู อาจารย์ก็ยังมีน้อยมาก ความใกล้ชิดสนิทสนม ระหว่างกันก็มีน้อยด้วย ฝ่ายผู้บริหารเองก็ทำตัวเหมือนพ่อที่รู้ดีไปเสียทุกอย่างไม่ค่อยปล่อยให้บุคลากรทำงานอย่างเป็นอิสระ และจะคอยแนะนำไปเสียทุกเรื่อง จนกลายเป็นเรื่องที่น่าเบื่อและน่ารำคาญ

6. บรรยากาศแบบปิด (the closed climate) เป็นบรรยากาศของสถานศึกษาที่ครู อาจารย์มีขวัญ กำลังใจต่ำมาก เนื่องจากไม่ค่อยได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งตอบแทนทางร่างกายหรือจิตใจก็ตาม แม้ว่าครู อาจารย์จะมีความสนิทสนมอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ค่อยร่วมมือช่วยเหลือกัน ยิ่งไปกว่านั้นภาระงานพิเศษที่ครู อาจารย์ได้รับมอบหมายก็มากจนเกินไป กฎระเบียบต่างๆ ที่มีอยู่ก็หยุมหยิมและเกินความจำเป็นด้วยในด้านของผู้บริหารอาจจะเน้นผลงาน โฉนดการดูแล ควบคุมการทำงานของครู อาจารย์อยู่บ้างแต่ก็ไม่ได้ช่วยเหลือ สนับสนุน หรือช่วยแก้ปัญหาใดๆ ให้กับครูอาจารย์ทั้งๆ ที่เป็นปัญหาซึ่งเกินกำลังที่ครู อาจารย์จะแก้ไขเองได้ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารไม่เคยให้ความใกล้ชิด ตลอดจนไม่เคยเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ หรือ ต่อสภาพการทำงานของครู อาจารย์แต่อย่างใด

บราวน์ และ โมเบิร์ก (Brown; & Moberg. 1986: 78-79) แบ่งลักษณะบรรยากาศโรงเรียนเป็น 6 มิติ ดังต่อไปนี้ 1) มิติโครงสร้างองค์กร 2) มิติความรับผิดชอบ 3) มิติรางวัล 4) มิติความอบอุ่นและการสนับสนุน 5) มิติเป้าหมาย 6) มิติความขัดแย้ง

สรุปได้ว่า บรรยากาศและการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่อำนวยความสะดวกให้กับครูและผู้เรียนในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ และทักษะ

4.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ได้นำเสนอแนวคิดภาวะผู้นำของผู้บริหาร ดังนี้

4.2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ ไว้ดังนี้

ฮอลแลนด์เดอร์ (Hollander. 1990: 1-4) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการใช้อิทธิพลของบุคคลที่เป็นผู้นำ มิได้หมายถึงตัวบุคคลที่เป็นผู้นำ ถึงแม้ว่า ภาวะผู้นำจะขึ้นอยู่กับอำนาจ กฎหมายที่ผู้นำมีก็ตาม จริงอยู่ที่กระบวนการภาวะผู้นำมีตัวผู้นำเป็นสำคัญและเป็น

ศูนย์กลางของกระบวนการ แต่ในสถานการณ์โดยรวมแล้วผู้ตามนับว่ามีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะหากปราศจากการตอบสนองจากผู้ตามแล้ว ก็ไม่มีภาวะผู้ตามเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อิทธิพลและผู้รับแรงอิทธิพลแต่ไม่ได้หมายความว่า อิทธิพลจะถูกใช้โดยผู้นำฝ่ายเดียว ในทางกลับกันผู้ตามก็ใช้อิทธิพลต่อผู้นำได้เช่นกัน

ทริวธา และ นิวพอร์ท (Trewatha; & Newpor. 1982: 384) ได้ให้ความหมายคำว่า ภาวะผู้นำทางการบริหาร หมายถึง กระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยที่ผู้นำพยายามใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น เพื่อนำพฤติกรรมองค์การให้เป็นไปในทิศทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้ว ในทัศนะนี้ เห็นว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดปัจจัยหนึ่งขององค์กร เพราะว่า ในบางครั้ง ความมีภาวะผู้นำสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามทำงานให้ได้ผลผลิตสูงสุด ซึ่งบางครั้ง ถ้าขาดภาวะผู้นำก็เป็นตัวทำลายความแข็งแกร่งขององค์การ และอาจมีผลต่อความอยู่รอดขององค์กร

คุนซ์ และ เวลริช (Koontz; & Weillrich. 1998: 437-438) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หรืออิทธิพล (influence) หมายถึง ศิลปะหรือกระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้เขาเหล่านั้นใช้ความพยายามอย่างที่สุด อย่างสมัครใจ และอย่างกระตือรือร้น เพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่มในเชิงอุดมคติ การที่ผู้นำใช้อิทธิพลเพื่อให้ผู้ตามทำงานด้วยความเต็มใจเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอแต่ควรพัฒนาให้ผู้ตามทั้งเต็มใจทำงานด้วยความกระตือรือร้น และมีความเชื่อมั่น ภาวะผู้นำจะไม่เป็นเพียงผู้ที่ชอบอยู่ข้างหลังกลุ่มเพื่อผลักดัน หรือคอยกระตุ้นให้กลุ่มทำงาน อีกทั้งคอยสร้างอารมณ์ร่วมให้กลุ่มทำงานจนบรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) ความสามารถในการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น 3) ความสามารถในการสร้างความรู้สึกร่วม 4) ความสามารถที่จะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดการตอบสนองต่อแรงกระตุ้น

ยูคัล (Yukl. 1998: 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง 1) กระบวนการใช้อิทธิพลโน้มน้าวที่มีผลต่อการตัดสินใจของกลุ่มหรือวัตถุประสงค์ขององค์การหรือ กระบวนการใช้อิทธิพล 2) กระบวนการกระตุ้นพฤติกรรมการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ 3) กระบวนการโน้มน้าวหรือใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม 4) กระบวนการรักษาภาพและวัฒนธรรมของกลุ่ม

โบวี เอ เอล (Bovee; et al. 1993: 468) ได้ให้ความหมาย คำว่า ภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำหมายถึงความสามารถในการที่จะใช้กระตุ้นและใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร กระบวนการภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นใช้อำนาจหน้าที่เพื่อให้กลุ่มทำงานหรือมีการปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์การ 2) ขั้นกระตุ้นสมาชิกองค์กรให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมายและ 3) ขั้นส่งอิทธิพลต่อพลวัตรหรือความเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม และต่อวัฒนธรรมองค์กร

ดาฟท์ (Daft. 1995: 478) ให้ความหมายภาวะผู้นำไว้ว่า ความสามารถของคนที่เป็นผู้นำในการใช้อิทธิพลหรือ โน้มน้าวบุคคลอื่น เพื่อนำไปสู่การบรรลุถึงเป้าหมายองค์การ เมื่อกล่าวถึงภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) คน ซึ่งหมายถึง ผู้นำกับผู้ตาม 2) การโน้มน้าว หรืออิทธิพล 3) เป้าหมายขององค์การ

ทอมป์สัน (Thompson. 1980: 50) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้ อิทธิพลที่เกิดจากคุณสมบัติพิเศษส่วนตัวดึงดูดให้ผู้ร่วมงานคล้อยตามยินยอมปฏิบัติตามความต้องการของตนโดยอาศัยสถานการณ์เป็นตัวช่วยในขณะนั้น

จากการศึกษาความหมายของภาวะผู้นำ สามารถกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมและความสามารถในการบริหารสถานศึกษา มีการสร้างขวัญให้กับบุคลากร การส่งเสริมความรู้ให้กับบุคลากรได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และบริหารจัดการสถานศึกษา

4.2.2 ประเภทของภาวะผู้นำ

ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของภาวะผู้นำ ไว้ดังนี้

ฟลิปโป (Flippo. 1996: 220) ได้จัดผู้นำออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้นำประเภทนิเสธ (Negative Leader) หมายถึง ผู้นำที่ใช้แนวการบริหารไปในทางที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเกรงกลัว ยอมปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความจำใจ ผู้นำแบบนี้อาศัยอำนาจหน้าที่เป็นเครื่องมือในการบริหาร และเป็นผู้นำที่มีลักษณะเผด็จการมากที่สุด
2. ผู้นำประเภทปฏิฐาน (Positive Leader) หมายถึง ผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นชอบในเหตุผลของการปฏิบัติงาน ผู้นำแบบนี้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด

กริฟฟิธส์ (Griffiths. 1956: 243-245) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของภาวะผู้นำไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ผู้นำในฐานะผู้คิดริเริ่ม เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มักจะแสดงพฤติกรรมในด้านการริเริ่มงานใหม่ๆ จะต้องทำงานหนักอยู่เสมอเพื่อให้งานที่ตนคิดริเริ่มนั้นบรรลุผลสำเร็จ
2. ผู้นำในฐานะผู้รู้จักปรับปรุงแก้ไข เป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมคอยแนะนำ กระตุ้น ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานเพื่อปรับปรุงการทำงาน หาวิธีการทำงานใหม่ๆ ให้เพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ
3. ผู้นำในฐานะผู้ให้การยอมรับนับถือ เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีพฤติกรรมยอมรับผู้ที่เมื่อเขาทำงานแล้วประสบความสำเร็จ รู้จักให้กำลังใจ ยกย่องชมเชย ยอมรับผลสำเร็จของผู้ร่วมงาน ไม่ถือโอกาสหยิบฉวยเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน เป็นผู้เข้าใจปัญหาของเพื่อนร่วมงาน รู้จักยกย่องชมเชยต่อหน้าบุคคลอื่นเมื่อเขาทำงานสำเร็จ
4. ผู้นำในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีความสามารถพูดจา ชักจูงให้กับผู้ร่วมงานอื่นเข้าร่วมในการวางแผนงานและการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้นำจะต้องเป็นผู้ประสานให้คนอื่นทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจและมีความเข้าใจกัน
5. ผู้นำในฐานะผู้ใฝ่แน่วจิตใจ เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีความสามารถพูดจา ชักจูงให้หมู่คณะปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ และประสานสัมพันธ์กัน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเป็นการสร้างเสน่ห์ในผู้อื่นเชื่อถือ มีศรัทธาในตน มีความจริงใจในสิ่งที่พูด เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนด

6. ผู้นำในฐานะผู้ประสานงาน เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีพฤติกรรมในการกระตุ้นให้กลุ่มงานอื่นเข้ามาร่วมในการวางแผนงานและการกระตุ้นให้กลุ่มงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนผู้นำจะต้องเป็นผู้ประสานให้คนอื่นทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจและมีความเข้าใจกัน

7. ผู้นำในฐานะผู้เข้าถึงคนได้ดี เป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่มีพฤติกรรมที่สามารถเข้ากับคนในสังคมได้ ถือว่าการเข้าถึงคนเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้นำ ผู้นำสามารถอยู่กับคนทั้งในองค์กรและนอกองค์กร โดยยอมเสียสละเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวในบางโอกาส เพื่อนำบุคคลต่างๆ เข้ามาสนับสนุนการทำงานในองค์กร

ลิเคิร์ท (Likert, 1961: 135) นำเสนอรูปแบบของผู้นำไว้ 4 ประการดังนี้

1. แบบเผด็จการ เป็นผู้นำที่มีความเชื่อมั่นผู้ใต้บังคับบัญชาน้อยมาก ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ผู้นำตัดสินใจเพียงคนเดียว และสั่งการลงมาจากสายการบังคับบัญชาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไป ผู้นำจะใช้การข่มขู่เมื่อมีความจำเป็นและใช้วิธีการลงโทษเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

2. แบบเผด็จการอย่างมีศิลป์ ผู้นำยังคงสั่งการแต่มีผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถวิจารณ์คำสั่งได้บ้าง ผู้นำจะยอมรับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความคล่องตัวบางอย่างในการปฏิบัติงาน แต่ถึงแม้ว่าการตัดสินใจบางอย่างเกิดขึ้นโดยผู้ใต้บังคับบัญชา การตัดสินใจดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นภายในกรอบที่ระบุไว้ผลตอบแทน การลงโทษบางอย่างจะถูกใช้ในการจูงใจพนักงาน โดยทั่วไปผู้นำยอมรับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวพันกับผู้นำอย่างระมัดระวัง และยังคงมีความรู้สึกเกรงกลัวผู้นำอยู่ แม้จะมีองค์กรที่ไม่เป็นทางการขึ้น องค์กรดังกล่าวจะไม่ต่อต้านเป้าหมายขององค์กรที่เป็นทางการ

3. แบบปรึกษาหารือ ผู้นำมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น ผู้นำเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย และสั่งการภายหลังจากที่ได้ปรึกษาร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว ถึงแม้ว่าการตัดสินใจที่สำคัญกระทำโดยผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับสูง ผู้ใต้บังคับบัญชาก็สามารถตัดสินใจด้วยตนเองถึงวิธีการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารแบบสองทางจะเห็นได้ชัด มีความไว้วางใจและความเชื่อมั่นบางอย่างระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผลตอบแทนถูกนำมาใช้จูงใจ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกอิสระเมื่อได้ปรึกษากับผู้นำ

4. ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้นำให้ความเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ การติดต่อสื่อสารไม่เพียงแต่จากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบนเท่านั้น มีการติดต่อสื่อสารตามแนวนอน ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในระดับเดียวกันด้วย ในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำไม่เพียงใช้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้น ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาภายในบรรยากาศของความเป็นมิตรภาพ องค์กรที่เป็นทางการและองค์กรที่ไม่เป็นทางการจะเข้ากันได้เป็นอย่างดี

สรุป รูปแบบของผู้นำได้ดังนี้ ผู้นำต้องเป็นผู้คิดริเริ่มและ รู้จักปรับปรุงแก้ไข ผู้นำในฐานะผู้ประสานงาน ผู้นำปรึกษาหารือ และ ผู้นำแบบการมีส่วนร่วม การที่ผู้นำเป็นผู้คิดริเริ่มและ ปรับปรุงแก้ไขจะเป็นผู้นำในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่และพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น และ เป็นผู้สร้าง ผู้นำ และผู้มีส่วนร่วมในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

4.2.3 ลักษณะของภาวะผู้นำที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

ลักษณะของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ได้มีนักวิชาการได้กำหนดลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้

แวน (พิจักษณา วงศาโรจน์. 2557: 8; อ้างอิงจาก Van. 2003) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้ 2 ลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะพิเศษที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ได้แก่เกิดจากบรรพบุรุษตระกูลผู้นำ เช่น รูปร่างสูงใหญ่ เสียงมีพลัง ตาเป็นประกาย บุคลิกดี ฉลาด สดปัญญาดี ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้และสามารถพัฒนาได้

2. คุณลักษณะที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้และประสบการณ์ มีพลังและมีความทะเยอทะยาน มีความปรารถนาที่จะนำผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ คุณธรรมและยึดมั่นในหลักการ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสติปัญญา มีความรอบรู้ในงาน มีความสามารถสูงในการควบคุมตนเอง

สต็อกคิล (พิจักษณา วงศาโรจน์. 2557: 8-9; พิจักษณา วงศาโรจน์ 2557: 8-9; อ้างอิงจาก Stogdill. 1974) ได้จำแนกลักษณะของความเห็นผู้นำไว้ 6 ประเภท ดังนี้

1. คุณลักษณะทางกายภาพ คือ คุณลักษณะภายนอกต่างๆ ที่เราสามารถมองเห็นได้ เช่น อายุ ลักษณะท่าทาง น้ำหนัก ส่วนสูง

2. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง ภูมิหลังต่างๆ ของผู้นำ เช่น การศึกษา สถานภาพทางสังคม

3. สติปัญญา ความรู้ ความสามารถที่ผู้นำมีอยู่

4. บุคลิกภาพ เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน เช่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

6. ลักษณะต่างๆ ทางสังคม คือ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างกระตือรือร้น

พิจักษณา วงศาโรจน์ (2557: 9) ได้สรุปลักษณะของผู้นำ คุณลักษณะของผู้บริหารมีความสำคัญต่อความสำเร็จของผู้นำ ผู้บริหารมีคุณลักษณะโดดเด่นทางด้านความเป็นผู้นำจะส่งผลโดยตรงให้เกิดภาพผู้นำของผู้บริหารที่พึงประสงค์

ลิซิต ฮินเวคิน (2546: 9) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในการบริหาร วิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา

2. มีความกล้าหาญ กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบและมีความมุ่งมั่น

3. ปฏิบัติงานอย่างมีเกณฑ์

4. มีเกียรติและศักดิ์ศรีมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีอุดมการณ์

5. เสียสละ อุดม

6. มีเมตตาธรรม

7. มีความรู้อย่างกว้างขวางในทุกๆ ด้าน

8. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสอดคล้องกับศักยภาพ
9. ใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ
10. กระจายอำนาจ มอบหมายงานให้ผู้อื่นรับผิดชอบอย่างเหมาะสม
11. แก้ไข ปรับปรุง กลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน
12. มีทรัพยากรและงบประมาณที่เพียงพอ
13. ประนีประนอมเพื่อลดความขัดแย้งในองค์กร
14. สามารถกอบกู้วิกฤตเพื่อกลับเข้าสู่ภาวะปกติ และพร้อมที่จะก้าว

ต่อไปข้างหน้าตามวิสัยทัศน์

15. ชี้แจงถึงเหตุผล นโยบายต่างๆ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อยู่

ได้บังคับบัญชา

สมชาย เทพแสง (2547: 56-57) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำคุณภาพไว้

ดังนี้

1. เป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่างๆ ได้
2. ใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วม
3. เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร
4. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
5. มีความรู้ ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และใช้

ข้อมูลสถิติในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

6. ให้การสนับสนุนช่วยเหลือลูกน้อง
7. มีความสามารถในการสื่อสาร
8. มีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ
9. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

วีรชาติ วิชาศรี (2550: 20) กล่าวว่า ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ
 - 1.1 มีความรู้ด้านวิชาการเป็นอย่างดี
 - 1.2 มีความรู้ทั่วไปเป็นอย่างดี
 - 1.3 มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารและการเป็นผู้นำ
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
 - 2.1 มีบุคลิกภาพด้านร่างกายดี
 - 2.2 มีบุคลิกด้านจิตใจดี เช่น มีความเชื่อมั่น มีเมตตา
 - 2.3 มีบุคลิกด้านสังคมดี เช่น สามารถร่วมงานกับบุคคลอื่นๆ
3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน
 - 3.1 รู้บทบาทและหน้าที่ของตน
 - 3.2 มีความรับผิดชอบ
 - 3.3 มีความละเอียดรอบคอบ

3.4 มีความสามารถในการประสานงานและจูงใจ

3.5 มีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

สต็อกคิล (Stogdill. 2007: 63) กล่าวถึงลักษณะของผู้นำ ไว้ดังนี้

1. สมรรถภาพ ได้แก่ สถิติปัญญา ความตื่นตัว ความสามารถทางภาษา ความคิดริเริ่ม มีวิจารณ์ญาณ
2. ความสำเร็จ ได้แก่ เป็นนักวิชาการ ความรู้ มีความสำเร็จทางกีฬา
3. ความรับผิดชอบ ได้แก่ ความอิสระ ความคิดสร้างสรรค์ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมุ่งหวังให้เกิดผลงานที่เป็นเลิศ
4. ความร่วมมือ ได้แก่ การจัดกิจกรรม สังคมดี ร่วมมือ ปรับปรุงตนเอง อารมณ์ขัน

5. ความมีฐานะ ได้แก่ ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ เป็นคนกว้างขวาง

6. สถานการณ์ ได้แก่ ระดับทางจิตใจมั่นคง ฐานะมั่นคง มีทักษะ ความต้องการและความสนใจของผู้ตาม งานสำเร็จมุ่งหมาย

ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001: 296-297) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผล ออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะทางบุคลิกภาพ ได้แก่ ความอดทนต่อภาวะกดดัน ความมั่นใจในตนเอง ความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และการยึดมั่นในหลักคุณธรรม
2. ลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ แรงขับในการทำงาน และมีแรงกระตุ้นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ และมีความต้องการในอำนาจ
3. ลักษณะทางทักษะ ประกอบด้วย ทักษะทางเทคนิค ทักษะระหว่างบุคคล ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด และทักษะทางการบริหาร

สรุป ลักษณะของผู้นำที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไว้ดังนี้ ผู้นำต้องเป็นผู้มีความรู้ มีสติปัญญา สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีทักษะทางการสื่อสาร มีความร่วมมือในการทำงาน เป็นที่ยอมรับของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง

4.3 การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร

4.3.1 ความหมายของการวางแผน

การวางแผนและจัดทำหลักสูตร ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก หลักสูตรเป็นหัวใจหลักในการเตรียมความพร้อมของครูในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน และเป็นส่วนที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีนักวิชาการหลายท่านได้มีการให้ความหมายของ การวางแผน ไว้ดังนี้

ซาโรจน์ โอพิทักษ์ชิน (2545: 120) ได้กล่าวว่า การวางแผน เป็นกระบวนการที่ทำให้งานต่างๆ มีประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นการเตรียมตัวสำหรับการแก้ปัญหาที่จะเผชิญด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การวางแผนเป็นขั้นตอนเริ่มต้นด้วยกระบวนการและช่วยให้องค์กรสามารถทำความเข้าใจเป็นความจริง การวางแผนจะช่วยให้ผลลัพธ์ของงานเกิดความคุ้มค่า

สมานมิตร สุคนทรทรัพย์ (2535: 38-40) กล่าวว่า การวางแผนคือสิ่งที่คัดเลือกมาแล้วเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการและสอดคล้องกับความสามารถด้านกำลังเงินและกำลังทรัพยากรอื่นๆ หรือความหมายอย่างแคบ แผนหมายถึงเอกสาร ซึ่งแสดงให้เห็นสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

เดล (บัญญัติ จรัสแผ้ว. 2549: 17; อ้างอิงจาก Dale. 1973: 24) ได้ให้ความหมายของการวางแผนว่า การวางแผน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของงานที่จะทำไว้ล่วงหน้าโดยกำหนดวิธีและแนวปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

คุนซ์ และโคเนลล์ (Koonz; & Donnell. 1968: 68) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร เมื่อไหร่ อย่างไร ใครเป็นคนทำ

สรุป การวางแผน คือ แผนการหรือกระบวนการที่มีกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการของงานที่จะทำในอนาคต เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามความมุ่งหมายและ เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

4.3.2 ความสำคัญของการวางแผน

การวางแผนมีความสำคัญต่อองค์กรเพราะเป็นกระบวนการที่กำหนดความต้องการขององค์กร และเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2541: 1) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่า การวางแผนในโรงเรียนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนทำให้การบริหารจัดการและการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นระบบ
2. การวางแผนทำให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สอดคล้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน
3. การวางแผนจะทำให้โรงเรียนสามารถแก้ปัญหา และพัฒนางานตามความต้องการ ตามความเร่งด่วนของปัญหาอย่างแท้จริง
4. การวางแผนทำให้การใช้งบประมาณ เวลาและทรัพยากรของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า
5. การวางแผนทำให้โรงเรียนสามารถนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

สมพงษ์ เกษมสิน (2532: 38) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ว่าเป็นข้อกำหนดที่คาดหวังจะทำในอนาคต แผนงานที่ดีจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานองค์กรได้เป็นอันมาก

บัญญัติ จรัสแผ้ว (2549:20) สรุปความสำคัญของการวางแผนว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการวางแผนมีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยลดการทำงานตามยถากรรม
2. ช่วยให้การงานประสานสัมพันธ์กัน ลดการทำงานซ้ำซ้อน
3. การปฏิบัติงานตามแผนงานก่อให้เกิดการประหยัดทั้งต้นทุนและเวลา
4. ช่วยให้การตรวจสอบ ควบคุมงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหารให้น้อยลง
6. ช่วยให้ผู้บริหารเกิดความเชื่อมั่นในการบริหารมากขึ้น
7. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบความสำเร็จของเป้าหมายได้
8. ช่วยให้ระดมกำลังทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรมาใช้ได้อย่างทั่วถึง

สรุป ความสำคัญของการวางแผนได้ดังนี้ การวางแผนเป็นแนวทางที่จะช่วยทำให้นุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน ใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้คุ้มค่า และช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

4.3.3 ความหมายของคำว่า หลักสูตร

เฮนเซน (Hensen. 1995: 8) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนวางแผนไว้เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้

โอลิวา (Oliva. 1992: 5-6) ได้ให้นิยามคำว่าหลักสูตร หมายถึง ชุดวิชาหรือโปรแกรมการเรียนที่โรงเรียนใช้ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียน การแนะแนว และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

กู๊ด (Good. 1973: 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น
2. โครงสร้างของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้จนจบชั้นเรียน หรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อเข้าเรียนต่อทางอาชีพต่อไป
3. กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถาบัน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 91) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มีมุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) และครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สาลี รักสุทธี (2544: 10) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์

ทาบ (Taba. 1962: 9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่จัดจุดหมายไว้

ทรัมพ์ และมิลเลอร์ (Trumb; & Miller. 1968: 11-12) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมไว้และจัดให้แก่ผู้เรียน โดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน

สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2541: 25) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผน และการดำเนินงานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ธีรยุทธ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2542: 38) กล่าวถึงหลักสูตรว่ามีความหมายเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก หลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงสร้างการศึกษาของผู้เรียน ประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา และอัตราเวลาเรียน กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เช่น หนังสือหลักสูตรระดับชั้นต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ขึ้น ประการที่สอง หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของคำว่า หลักสูตร ผู้วิจัยสรุปความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตรหมายถึง เนื้อหาความรู้ในแต่ละกลุ่มวิชาที่ทางสถานศึกษาได้มีการวางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ และพัฒนาการตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตร

4.3.4 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรถือว่าหัวใจในการจัดการศึกษา เนื่องจาก หลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ว่าจะให้ไปในทิศทางใด ซึ่งเป็นส่วนหลักที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 23-24) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน มีความสำคัญของหลักสูตรดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอนทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่ที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย

3. หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้างเพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

4.3.5 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนหรือแนวทาง หรือ ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

ปัญญา แก้วกียูร และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: 26) ได้กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาขึ้น โดยจัดทำองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรให้เป็นตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วจัดทำสาระหรือรายละเอียดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน หลักสูตรแต่ละโรงเรียนจึงมีส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางเหมือนกัน แต่แตกต่างกันในส่วนที่เพิ่มเติมตามวิสัยทัศน์ และความต้องการของบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สุนีย์ ภูพันธ์ (2545: 9-14) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้ หลักสูตร หมายถึง

1. วิชาและเนื้อหาสาระ ที่จัดให้แก่ผู้เรียนที่จัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. เอกสารหลักสูตรที่กลุ่มหนึ่งจัดให้กับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ อัตราเวลาเรียน กิจกรรม ประสบการณ์ และการประเมินผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกันมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. กิจกรรมต่างๆ ที่เตรียมไว้และจัดให้แก่นักเรียนโดยโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้หรือประสบการณ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด

4. แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน เป็นแผนในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนด

5. มวลประสบการณ์ ซึ่งครอบคลุมความรู้ประสบการณ์ทุกอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียนที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6. จุดหมายปลายทางซึ่งจุดหมายปลายทางเป็นสิ่งที่สังคมมุ่งหวังให้เด็กได้รับ คือ ผู้ที่ศึกษาจนจบหลักสูตรแล้วจะมีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้

7. ระบบการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแผนการเตรียมโอกาสของการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่จัดขึ้นโดยโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

เต็มดวง จำนวน 51) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่มีคุณภาพเหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น เปิดโอกาสในการรับรู้ มีจุดมุ่งหมายที่สังคมและชุมชนต้องการ และได้รับการวางแผนเป็นอย่างดี

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำประมวลเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและชุมชนโดยมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี และมีจุดมุ่งหมายที่สังคมต้องการ

4.3.6 ขอบข่ายของหลักสูตรสถานศึกษา

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 19-20) กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดี ดังนี้

1. มีเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะสอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้เด็กเรียนคิดเป็นทำเป็น และมีพัฒนาการในทุกด้าน
2. ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา ลักษณะของการพัฒนาการของเด็กในวัยต่างๆ และมีลักษณะวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์ของชาติ
3. สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน คือ จัดวิชาทักษะ และวิชาเนื้อหาให้เหมาะสมกันอันที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุกด้าน
4. ควรสำเร็จขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อจะได้ผลดี ควรจัดทำเป็นรูปคณะกรรมการ
5. ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อเนื่องกันไป และจะต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนกัน
6. ต้องยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ เช่น 1) ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม 2) ความเป็นอยู่การดำรงชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ 3) ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอันแสดงถึงลักษณะของสังคม 4) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ 5) ความเปลี่ยนแปลงแนวความคิดทางจิตวิทยา 6) ความเปลี่ยนแปลงทางปรัชญาการศึกษา 7) ความเปลี่ยนแปลงในจุดประสงค์ของการศึกษา มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีสัจการแห่งตน มีมนุษยสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดี 8) วิวัฒนาการทางด้านอุตสาหกรรม และภาวะความเป็นอยู่ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไประบบการปกครองประเทศที่เปลี่ยนแปลง 9) ความเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ ได้แก่ การบริหารการศึกษา อุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา วิธีการสอน และการประเมินผลการศึกษา
7. ต้องเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตเพื่อให้มีความเป็นอยู่อย่างผาสุก
8. เพิ่มพูนและส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นของเด็ก
9. ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต
10. ส่งเสริมให้เด็กทำงานเป็นอิสระ และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อพัฒนาให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
11. บอกแนวทาง วิธีสอน และอุปกรณ์สื่อการสอนประกอบเนื้อหาสาระที่จะสอนไว้อย่างเหมาะสม

12. ต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีโอกาสแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ
13. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลาเพื่อทราบข้อบกพร่องในอันที่ปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป
14. จัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของเด็ก
15. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา
16. จัดประสบการณ์และกิจกรรมหลายๆ อย่าง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกอย่างเหมาะสมตามความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของแต่ละบุคคล
17. วางกฎเกณฑ์ไว้อย่างเหมาะสมแก่การนำไปปฏิบัติ และสะดวกแก่การวัดและประเมินผล

สุชาติา วัยวุฒิ (2546: 26) กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของหลักสูตรที่ดี มีดังนี้

1. จัดเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรแกนกลาง) ทุกๆ ด้าน และพิจารณาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
 2. จัดให้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลทุกกลุ่มเป้าหมายที่เข้าเรียน
 3. จัดให้ตอบสนองความต้องการ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเหมาะสมกับวัย และความสามารถ
 4. ใช้บริบทของท้องถิ่นเป็นส่วนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ทั้งภูมิศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และบุคคล หน่วยงาน สถาบัน และองค์กรต่างๆ ในชุมชน
- ฉันท ชาติทอง (2550: 20-21) ได้สรุปหลักสูตรที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้
1. หลักสูตรมีความคล่องตัว และสามารถปรับปรุงและยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี
 2. หลักสูตรควรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การเรียนการสอนได้บรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
 3. หลักสูตรควรได้รับการจัดทำหรือพัฒนาจากคณะบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู ผู้ปกครอง ประชาชน นักวิชาการ นักพัฒนาหลักสูตรและผู้บริหาร ให้มีส่วนร่วมและรับรู้ในการจัดทำหลักสูตร
 4. หลักสูตรต้องจัดได้ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ
 5. หลักสูตรควรมีกิจกรรมกระบวนการและเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนที่บริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนในทุกด้าน
 6. หลักสูตรควรบอกแนวทางด้านสื่อการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน
 7. หลักสูตรควรมีลักษณะที่สนองความต้องการและความสนใจ ทั้งของนักเรียนและสังคม

8. หลักสูตรควรส่งเสริมความเจริญงอกงามในตัวผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งส่งเสริมความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

9. หลักสูตรควรชี้แนะแนวทางการบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติได้ด้วยตนเอง จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว

10. หลักสูตรควรจัดทำมาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ อย่างรอบคอบ เช่น ข้อมูลด้านประชากรการศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

11. เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาและกิจกรรมต้องเหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน

12. เนื้อหาและประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของผู้เรียน ประสบการณ์ต้องเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เต็มดวง จำนงค์ (2550: 53) ได้สรุปขอบข่ายของหลักสูตรสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. การจัดหมวดประสบการณ์
3. การออกแบบการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น
4. มีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงตามวิวัฒนาการตามภาวะปัจจุบัน
5. ตอบสนองความต้องการของสังคม และชุมชน

สรุป ขอบข่ายของหลักสูตรสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. การจัดเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การจัดให้ตอบสนองตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล
3. การจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน คือ ในด้านเนื้อหาวิชาการ และการจัดวิชาทักษะ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการ
4. การจัดต้องยืดหยุ่นตามความเหมาะสม และตามสภาพสังคมในปัจจุบัน
5. การจัดต้องมีการวัด และประเมินผลเป็นระยะ

4.3.7 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยได้สรุปความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542: 7-8) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษา คือ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้แน่ใจว่า เยาวชนแต่ละวัย และแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน กล่าวคือ มีแนวทางที่กำหนดไว้ว่าควรเรียนรู้อะไร เนื้อหาสาระมากน้อยเพียงใด ควรได้รับการฝึกฝนอบรมให้มีทักษะด้านใด และควรมีพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญาอย่างไร ปัจจัยที่สำคัญคือ หลักสูตรเนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนแล้วเป็นที่หวังได้ว่าผู้เรียนแต่ละสาขา แต่ละระดับการศึกษาจะได้รับการศึกษาในแนวเดียวกัน และถึงแม้ว่าในการปฏิบัติผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์แตกต่างกันไปบ้าง แต่การเรียนการสอนจะมุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 17) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นโฉมหน้าของสังคมในอนาคตที่จะเป็นอย่างไรอีกด้วย ในการจัดการศึกษาต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย หากปราศจากหลักสูตร การจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถสรุปความสำคัญของหลักสูตรได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย และบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นเช่นไร
10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและบ้านเมือง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 3) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรว่า มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกระดับในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาลินี หมิ่นไวย (2553:15) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหลักสูตรเป็นโครงการแผนการเรียนการสอน ข้อกำหนดที่กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะส่งผลถึงคุณภาพต่อประเทศชาติ

กัญญาภักดิ์ สิทธิบุศย์ (2553: 12) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแผนแม่บทที่กำหนดจุดมุ่งหมาย สาระและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด จึงถือได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือบ่งชี้ความเจริญของประเทศเพราะถือได้ว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการพัฒนาคน ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีและมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป คุณลักษณะและคุณภาพของประชาชนขึ้นอยู่กับหลักสูตรการศึกษาของชาติว่าต้องการให้ผู้ทำการศึกษาตามหลักสูตรเป็นอย่างไร

2. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งตัวหลักสูตรจะบอกให้ทราบว่าจัดการศึกษา มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง และการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้นจะต้องจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์อย่างไร สิ่งเหล่านี้จะถูกกำหนดในภาพรวมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปดำเนินการในทิศทางเดียวกัน

3. หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครูผู้ปฏิบัติงานการสอนในระดับโรงเรียน โดยหลักสูตรจะบอกให้ครูรู้ว่าสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไรบ้าง ให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร ถ้าจะสอนให้ผู้เรียนรู้อะไรและเกิดพฤติกรรมอย่างนั้นต้องจัดกิจกรรมอย่างไร ซึ่งครูจะรู้ว่าได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งหวังเพียงใด ถ้าครูศึกษาหลักสูตรอย่างถ่องแท้แล้วก็จะทราบ และสามารถสอนเด็กให้บรรลุเป้าหมายได้

4. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษา มาตรฐาน หมายความว่า โรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้องสอนให้ถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ สอนให้ครบหรือจบหลักสูตร มาตรฐานที่สอง หมายความว่า หลักสูตรจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานให้ทุกสถาบันการศึกษามีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาอย่างเดียวกัน ได้จัดการศึกษาให้เป็นระเบียบแบบแผนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มิใช่ต่างคนต่างกำหนดหลักสูตรของตนขึ้นมาใช้แล้วจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

สรุป ความสำคัญของหลักสูตรได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะถือได้ว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของผู้เรียน เป็นแบบแผนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จของสถานศึกษา

4.3.8 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรได้ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 13-14) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร

2. เนื้อหา หมายถึง การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ โดยได้ดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่

3.1 การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การจัดทำวัสดุหลักสูตร เช่น คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ แนวการสอน และแบบเรียน

3.2 การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดลอม เช่น ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์การเรียน จำนวนครู และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

3.3 การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะการใช้หลักสูตรจะใช้ได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู

เทอรี่ (Terry. 1968: 1) กล่าวว่า โครงสร้างหลักสูตรมี 4 ประการ คือ 1) จุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการให้เกิดกับผู้เรียน 2) เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชา 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 2) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงการวัดประเมินผล ผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา

ทาบา (Taba. 1962: 422-423) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ 2) เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา 3) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) วิธีการประเมิน

มาลินี หมื่นไวย (2553: 16) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน การจัดทำสาระหลักสูตร ความพร้อมของบุคลากรกระบวนการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ (2546: 13) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมาย 2) เนื้อหา 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ ดังนี้ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานและตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน เนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิธีและกระบวนการจัดการเรียนการสอน และ วิธีการวัดผลและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่จะปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู

4.3.9 การประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523: 203) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินคุณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ และนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่อย่างไร ได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีส่วนที่ต้องแก้ไขหรือไม่

ทาบา (Taba. 1962: 310) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรมีความหมายครอบคลุมขอบข่ายหลายประการ อาจเป็นการประเมินจุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของหลักสูตร บุคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องของหลักสูตร ความสามารถของผู้เรียน ความสำคัญของรายวิชาต่างๆ ผลการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการเรียน

วีรภัทร ไม้ไหว (2552: 39) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล เพื่อหาคำตอบให้ได้ว่า หลักสูตรที่สร้างและใช้นั้นมีความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในขณะนั้นหรือไม่เพียงพอ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

สรุป ความหมายของการประเมินหลักสูตรได้ว่า การประเมินหลักสูตรหมายถึง การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการนำหลักสูตรไปใช้ ว่ามีความเหมาะสมกับสภาพจริง และมีส่วนที่จะต้องแก้ไขให้เหมาะสม หรือมีส่วนที่จะพัฒนาให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพมากขึ้น

การประเมินผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้เกิดความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพต้องมีการวิจัย ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้มีนักวิชาการสรุปความสำคัญและขั้นตอนการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

ชุมพร แจ่มจิตร (2554: 11-13) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษาสามารถทำได้ดังนี้

1. การประเมินตัวหลักสูตร โดยมีหัวข้อในการพิจารณา ดังต่อไปนี้
ความครบถ้วนขององค์ประกอบหลักสูตร ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการวัดประเมินผล

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคต เพื่อนำมาใช้ในการจัดโปรแกรมการเรียนและเวลาเรียน

สำหรับการประเมินผลการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ ดังนี้

1. กำหนดให้การประเมินการใช้หลักสูตรเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครู
3. วางระบบเครือข่ายการทำงาน และมอบหมายงานการประเมินให้คณะผู้ปฏิบัติงานแต่ละคณะดำเนินการประเมินเป็นระยะๆ โดยมีการกำหนดรายการประเมินด้านใดบ้าง
4. สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

เกณฑ์การประเมินผลหลักสูตรมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ คือ พิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมิน พิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน ออกแบบการจัดเก็บ การรวบรวม การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้พิจารณาตัดสินในการปรับปรุงหลักสูตร มุ่งเน้นการประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 66) กล่าวว่า ประเด็นที่ใช้กับการประเมินผลการใช้หลักสูตร ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยของการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรสถานศึกษา ความพร้อมของบุคลากร การถ่ายทอดของครู เทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการบริหารจัดการ
2. กระบวนการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การออกแบบและการจัดการเรียนรู้ของครู การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้
3. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสรณะสำคัญของผู้เรียน ความสำเร็จในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ

ระยะเวลาในการประเมินหลักสูตร

สครีฟเวน (วีรภัทร ไม้หวะ, 2552: 40; อ้างอิงจาก Scriven, 1991) กล่าวว่า ระยะเวลาในการประเมินหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. การประเมินระยะสั้นหรือการประเมินความก้าวหน้า ได้แก่ การประเมินในระยะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ เพื่อนำประโยชน์ไปใช้ในการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น เพราะการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ และเพื่อใช้หาข้อบกพร่อง
2. การประเมินระยะยาวหรือการประเมินผลสรุป ได้แก่ การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำประโยชน์ไปใช้ในการศึกษาคุณค่าของโครงการ และเพื่อพิจารณาลักษณะที่ดีของโครงการนั้นไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆต่อไป

สรุป การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่ ผู้บริหาร ครู นักเรียนร่วมกันทำ เพื่อให้ทราบผลของการจัดการศึกษา และมีการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียนมากที่สุด

บทบาทของบุคลากรในการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

เป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการนำไปสู่ การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้นั้น ต้องมีผู้เกี่ยวข้อง มาร่วมรับผิดชอบและร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 2) สำหรับในระดับสถานศึกษามีบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร ดังนี้

บทบาทของผู้บริหารในการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

อำนาจ จันทร์แป้น (2532: 108-109) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญมาก ต่อการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์เจตนาารมณ์หรือนโยบายการจัดการศึกษาของชาติและท้องถิ่น
 2. กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติ เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
 3. ประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
 4. ส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นในการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
 5. เป็นผู้นำทางความคิดในการพัฒนาหลักสูตร
 6. กำหนดโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน
 7. กำหนดโครงการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ
- เพื่อให้ครูใช้ความรู้ ความสามารถได้เต็มที่

บทบาทของครูผู้สอนในการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติที่จะทำให้การใช้หลักสูตรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ครูมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างชัดเจน ชัดแจ้งโดยเฉพาะในเรื่องของหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน การวัดประเมินผล
2. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครูให้เข้าใจ วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ศึกษาทำความเข้าใจวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อจะเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหาในรายวิชาและผู้เรียน
4. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม

6. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน

7. พัฒนาดตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์ คิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสม ทนสมัยและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

8. เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อน ครู และนักเรียน

9. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจ ทำทนายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียน

10. จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

11. จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

12. จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประสานระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

บทบาทของผู้เรียนในการใช้หลักสูตร

ผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ถือว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา ผู้เรียนต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากผู้รับรู้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง

กรมวิชาการ (วีรภัทร ไม่ว. 2552: 49-50; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2546) ได้กล่าวว่าผู้เรียนต้องมีบทบาท ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการวางแผน จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครอง และครู วางแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตนเอง

2. มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ บริหารจัดการการเรียนรู้ของตนเองให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ

3. ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีการแสวงหาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. มีการประเมินและพัฒนาดตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

5. รักษาสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการบริหารในการใช้หลักสูตร

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (วีรภัทร ไม่ว. 2552: 49-50; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2546) กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน

สถานศึกษา

2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตร และกำหนดแผนพัฒนา

ศักยภาพ

3. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

4. จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5. อบรม เลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ และ

6. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

7. ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงาน ป้องกัน และแก้ปัญหา

เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

8. ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็น

แบบอย่างที่ดี นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันครอบครัวแห่งการเรียนรู้

9. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินผล

การจัดการศึกษาของสถานศึกษา

10. จัดให้บุตร ธิดา หรือบุคคลที่อยู่ในการดูแลรับการศึกษาภาคบังคับ

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา

2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของ

ท้องถิ่น

4. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะทำงานและอนุกรรมการต่าง ๆ

ที่สถานศึกษาแต่งตั้ง

5. สนับสนุน ส่งเสริมการบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา

6. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี

ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจน

ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน

และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร สามารถ

สรุปความหมายได้ดังนี้ การวางแผนการจัดทำหลักสูตร หมายถึง กระบวนการของความร่วมมือ

ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมวางแผน การวิเคราะห์

การนำผลประเมิน การนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับ

มาตรฐาน ตัวชี้วัด ความต้องการของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวิถีชีวิตของผู้เรียน และ

บริบทชุมชน

4.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

4.4.1 ความหมายของคำว่า การมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย คำจำกัดความของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

กุสตาโว (Gustavo. 1992: 4) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้ การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงภาพรวม

สิรินทิพย์ เกสร (2546: 24) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เสียสละเวลา แรงงานอย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้บุคคล ชุมชน เกิดความรู้สึกว่าได้ลงทุนมีความผูกพัน และอยากอุทิศพลังทุกอย่างให้งานประสบผลสำเร็จ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2545: 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วม คือการที่มีผู้ส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ได้เสียสละทรัพยากรส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ เข้าไปมีบทบาทในขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรม ด้านการจัดการควบคุม การใช้งานและการกระจายอำนาจทรัพยากร ตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ชุมชน

โรส (सानิตย์ บุญชู. 2552: 7; อ้างอิงจาก Rose) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมมากเท่าใดก็ทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้ โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าคนมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง คุณค่าของความคิดและความสามารถของคนเราจะไม่มีความหมาย ถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น

ทัศนาศ แสงศักดิ์ (2539: 15-16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของคนที่มีต่อกิจกรรมในกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้เกิดความสำเร็จเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง การช่วยเหลือ และรับผิดชอบร่วมกัน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของทุกกิจกรรมกลุ่ม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

สรุป ความหมายของ การมีส่วนร่วม ดังนี้ การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลากรหรือผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4.4.2 ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544: 30) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กับครูและโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

จิตรา วิเชียร (2551: 4) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งครูและโรงเรียนต้องพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมให้มีค่าและความหมายกับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครองให้มากขึ้น

นวลศรี งามทรัพย์ (2552: 8) กล่าวว่า การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่โรงเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้

จากการศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วม สามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การแสดงออกของผู้ปกครองถึงการเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีการติดต่อกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมมือกับครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมประเมินผลการเรียน และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

4.4.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เดคเคอร์ (Decker. 1992: 361) ได้กล่าวว่า ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาของเด็กไว้ดังนี้

1. เด็กจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. เด็กจะมีความสามารถทางสติปัญญา และความพร้อมมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม
3. เด็กจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง และมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ไม่มีส่วนร่วม
4. การที่ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับเด็ก และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กที่ให้เด็กมีสติปัญญาสูงขึ้น
5. เด็กจะมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จากการได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

มอริสัน (Morrison. 1988: 22-25) ได้เสนอการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนมี 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นวิธีมุ่งเน้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครอง
2. การมีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษาในการเป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะในการจัดการศึกษา
3. การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ คือ การประมวลวิธีการดังกล่าวข้างต้นเข้าด้วยกันโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
4. การมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา เป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของครอบครัวเป็นหลัก เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองโดยตรง เพราะผู้ปกครองที่เข้าร่วมได้เรียนรู้ลักษณะนี้เป็นวิธีปฏิบัติที่ส่งเสริมครอบครัวให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2542: 15) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่า การเรียนในยุคโลกาภิวัตน์เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง แม้แต่ในบ้านก็เป็นแหล่งเรียนรู้ เพราะความรู้เกิดจากการเรียนรู้ได้เอง เรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ สื่อมวลชน และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

เวส เอ แอล และคนอื่น ๆ (Weiss; et al. 2006: 1) กล่าวว่า เด็กจะประสบความสำเร็จในสถานศึกษาได้นั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดเวลา รอบตัวเด็ก ซึ่งรวมถึงครอบครัว สถานศึกษาดังแต่ระดับปฐมวัยจนกระทั่งถึงมัธยมศึกษา กิจกรรมนอกเวลา เรียน สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา หน่วยงานส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ธุรกิจ ต่าง ๆ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และหน่วยงานอื่นๆ

เทเบิลแมน เอ แอล และคนอื่น ๆ (Tableman; et al. 2004: 1-2) ได้สรุปความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. เมื่อผู้ปกครองสามารถเป็นหุ้นส่วนกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาที่เด็กจะมีประสิทธิภาพทางการเรียนต่ำจะสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
2. สถานศึกษาที่ดำเนินการประสานกับครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมได้ดีจะเกิดผลดังนี้
 - 2.1 มีผลการดำเนินงานที่ดีและมีประสิทธิภาพมากกว่าสถานศึกษาที่ผู้ปกครองและครอบครัวไม่มีส่วนร่วม
 - 2.2 ผู้ปกครองมีความพอใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา และครูมีกำลังใจในการทำงานสูงขึ้น
 - 2.3 ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และมีชื่อเสียงที่ดีในชุมชน
3. สิ่งที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของนักเรียนด้านการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้หรือฐานะของครอบครัวของนักเรียน แต่อยู่ที่การมีส่วนร่วมของครอบครัวในสิ่งต่อไปนี้
 - 3.1 สร้างสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก
 - 3.2 สื่อสารให้เด็กรู้ถึงความคาดหวังที่สูง แต่เป็นไปได้ในการประสบความสำเร็จด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต
 - 3.3 มีส่วนร่วมในการศึกษาเรียนรู้ของเด็กทั้งที่สถานศึกษาและในชุมชน
4. เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วม จะเกิดผลกับเด็กดังนี้
 - 4.1 ประสบความสำเร็จมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานทางสังคม หรือการเงิน พื้นฐาน ขนชาติ เชื้อชาติ หรือระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็นอย่างไรก็ตาม
 - 4.2 มีคะแนนการเรียนที่สูงขึ้น เข้าเรียนและตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำการบ้านอย่างสม่ำเสมอมากขึ้น
 - 4.3 ได้รับคะแนนการเรียนรู้และการสอบสูงและได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มที่เรียนระดับสูงขึ้น
 - 4.4 ได้รับการเลื่อนชั้น
 - 4.5 เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4.6 มีทักษะทางสังคมดีขึ้น และแสดงพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนเข้ากับการดำเนินชีวิตในโรงเรียนได้ดีขึ้น

4.7 เรียนได้จนจบการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน และเข้าศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาเกิดความสำเร็จ

4.4.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมีหลายรูปแบบ โดยมีแนวคิดของนักวิชาการ ไว้ดังนี้

เบญจา แสงมะลิ (2545: 104-105) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมการติดต่อประสานงาน ระหว่างครูกับผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ ไม่เพียงแต่ผลที่จะได้รับทันทีทันใด แต่มีประโยชน์ต่อทางโรงเรียนและชุมชนการติดต่อของครูกับผู้ปกครองมีหลายวิธี เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูสนทนาติดต่อกับผู้ปกครองทางโทรศัพท์ การประชุมผู้ปกครอง

จันรอล เงินคำ (2543: 50-59) ได้กำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ 6 รูปแบบดังนี้

1. การเลี้ยงดู ในรูปแบบนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครอง คือการอบรมเลี้ยงดู รวมถึงการจัดให้มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย แก่เด็กที่เลี้ยงดูให้มีสุขภาพแข็งแรง การพัฒนาทักษะและความรู้ในการเตรียมตัวลูกให้พร้อมที่จะเข้าโรงเรียน และช่วยให้ลูกมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้

2. การติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความรับผิดชอบของโรงเรียนที่ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และพัฒนาการของนักเรียน การติดต่อสื่อสารนี้รวมถึง จดหมายประกาศต่างๆ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน การติดต่อทางโทรศัพท์ การประชุมผู้ปกครองตลอดจนวิธีการต่างๆ ที่จะสื่อสารกับผู้ปกครอง ในรูปแบบนี้สามารถทำได้หลายอย่าง เช่น การประชุมผู้ปกครองปีละหนึ่งครั้ง จุลสารรายสัปดาห์หรือรายเดือนเพื่อรายงานพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบและได้แสดงความคิดเห็นกลับคืนโรงเรียน

3. อาสาสมัคร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบนี้หมายถึง การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนโดยผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยครู ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียนในห้องเรียนหรือที่อื่นๆ ภายในบริเวณโรงเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนมาให้กำลังใจในการแสดงออกของนักเรียนที่โรงเรียนตามโอกาสต่างๆ

4. การเรียนของเด็กที่บ้าน เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนของเด็กที่บ้าน รวมถึงการขอรับและคำแนะนำของครูในการที่จะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การกำหนดตารางปฏิทินของการบ้านที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมช่วยเหลือนักเรียน การช่วยให้ผู้ปกครองได้รับทราบ รับรู้ถึงเนื้อหาในรายวิชาต่างๆ ที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ นอกจากนี้สามารถจัดกิจกรรมหรือการบ้านที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

5. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหาร การให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมสนรูปแบบของคณะกรรมการบริหารชมรม หรือสมาคมผู้ปกครอง หรือเป็นกรรมการฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน กิจกรรมสามารถทำได้ในรูปแบบนี้ก็คือ 1) การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและกรรมการที่ปรึกษาหรือเป็นกรรมการฝ่ายอื่นของโรงเรียน 2) ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน 3) การให้ข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้นำหรือตัวแทนผู้ปกครอง 4) การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะกรรมการบริหาร สมาคมผู้ปกครองและครูกับครอบครัวนักเรียนทุกคน

6. ความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การประสานงานและร่วมมือระหว่างองค์กร หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยกันรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อเยาวชนโดยรวมถึงโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เช่น บริการสุขภาพ การรักษาพยาบาล แหล่งความรู้และทรัพยากรต่างๆ ในชุมชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนในด้านต่างๆ โดยสามารถจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้ได้หลายได้กิจกรรม เช่น 1) การให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับบริการสุขภาพ วัฒนธรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บริการสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ในชุมชน แก่ครอบครัวนักเรียน 2) การให้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนและ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของโรงเรียน 3) การประสานระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในชุมชนเพื่อช่วยเหลือและบริการครอบครัวนักเรียนได้ทุกด้าน 4) การบริการสังคมโดยนักเรียน ผู้ปกครอง และโรงเรียนร่วมกันจัดขึ้นเป็นการช่วยเหลือชุมชน 5) การมีส่วนร่วมของศิษย์เก่าเพื่อนักเรียนในปัจจุบัน

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen; & Uphoff. 1980: 213-218) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบคือ

1. การมีส่วนร่วม การตัดสินใจประกอบ 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่ม ตัดสินใจ เริ่มดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในด้านวัตถุ ผลประโยชน์ด้านสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ เริ่มขึ้นวางแผน ระบุปัญหาและความต้องการ ขึ้นปฏิบัติการ ประเมินผลและบำรุงรักษา สรุปเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมได้ คือ ร่วมในการตัดสินใจ ร่วมบริหารจัดการ ร่วมปฏิบัติการและร่วมผลประโยชน์

สรุป รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประกอบด้วย การตัดสินใจ การสนับสนุน การประสานร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และโรงเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแจ้งข่าวสารของทางโรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ระหว่างผู้ปกครอง และครู การเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับบ้าน ซึ่งถือว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นการส่งเสริม สนับสนุน ในการบริหาร สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นซึ่งถือได้ว่าประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และโรงเรียนก็ประสบ ความสำเร็จในการบริหารเช่นกัน

4.5 การมีส่วนร่วมของบุคลากร

4.5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สมยศ นาวิ (2545: 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบร่วมมือ ว่าเป็น กระบวนการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง อย่างแท้จริงของบุคคล

ธงชัย สันติวงษ์ (2543: 138) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบร่วมมือ ไว้ว่า ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการใช้วิธีแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้าน ต่างๆ เช่น การร่วมกันวางแผน เสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

ไบรย์แมน (Bryman, 1986: 139) กล่าวว่า การบริหารงานแบบร่วมมือเป็นการ กระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาให้มีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการควบคุมงานมากขึ้น

ยูคล์ (Yukl, 1981: 208-209) กล่าวว่า การบริหารงานแบบร่วมมือเป็นลักษณะการ บริหารที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระในการทำงาน รวมทั้งมี สิทธิในการเสนอความคิดเห็น แก้ไขปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความ พึงพอใจและมีผลปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

เฮาส์ (House, 1971: 215) กล่าวว่า การที่ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการ บริหารว่า เป็นคุณลักษณะของผู้นำพฤติกรรมการบริหารที่เน้นการแบ่งปันข้อมูล ข่าวสาร การแบ่งปันอำนาจ และการแบ่งปันอิทธิพลภายในองค์กรต่อผู้ได้บังคับบัญชา รวมถึงยอมให้ ผู้ได้บังคับบัญชาได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

ยี่งศ์กิติ์ จงเลิศเจษฎาวงศ์ (2545) ได้ให้ความหมายของ ความร่วมมือ ไว้ว่า การทำงานร่วมกันของบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรตั้งแต่สองขึ้นไป ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย วางแผนงาน กระบวนการทำงาน และลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรของทุกฝ่าย อีกทั้งมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วมกันรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ของตนที่อาจร่วมกันหรือต่างกันได้

ดูเบรียน และไอร์แลนด์ (Dubrion; & Ireland, 1993: 86-87) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่คนตั้งแต่สองคน หรือหน่วยงาน/องค์กรขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกันปฏิบัติ การกิจอาจจะเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน หรือคนละเป้าหมายก็ได้ ด้วยการระดมทรัพยากรร่วมกัน ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติและลงมือปฏิบัติ และยังมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วม รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลง และความเป็นอิสระโดยไม่ขึ้นต่อกัน

กอร์ดอน (Gordon. 1996) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นความร่วมมือที่เน้นในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความพอใจสูงสุดด้วยกันทั้งสองฝ่าย ความร่วมมือร่วมใจจะประสบความสำเร็จ เมื่อถือว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา ต้องแสดงให้เห็นความซื่อสัตย์ และไว้วางใจต่อผู้ร่วมงาน และพยายามกระตุ้นความรู้สึก และเจตคติของผู้ร่วมงาน และให้ผู้ร่วมงานได้เรียนรู้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง การแสดงออกของบุคลากรที่แสดงถึงความร่วมมือกัน ในการบริหารจัดการศึกษา ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดูแลการจัดการเรียนการสอน ดูแลกระบวนการประเมินผล ด้วยความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน และโรงเรียน

4.5.2 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของบุคลากร

การมีส่วนร่วมของบุคลากรก่อให้เกิดผลที่ดีต่อองค์กร และจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังนี้

สุทธิชัย ปัญญโรจน์ (2558: ออนไลน์) กล่าวถึงความสำคัญ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
 2. กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้
 3. เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ด้วยเหตุผล วิจารณ์การเพื่อความคิด การระดมความคิด ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ
 4. ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้งได้
- สวอนส์เบิร์ก (Swanburg. 1996: 399) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ได้รับความไว้วางใจกันสูงขึ้น และให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. เป็นการให้ความสำคัญของตำแหน่งงานทุกงาน และทุกคนมีความเสมอภาคกัน
3. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานโดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น
5. นิเทศงานด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหาให้ผู้ปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการพัฒนาอาชีพ
6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
7. ปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบ
8. เพิ่มประสิทธิภาพในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น
9. การทำงานเป็นทีมทำให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมมือกันเพิ่มแรงจูงใจและความคิดริเริ่มในการทำงาน
10. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์กร

11. ลดการขาดงานของบุคลากร
12. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในการทำงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงานเพิ่มการเรียนรู้ในงานให้มากขึ้น
13. เพิ่มขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน
14. ได้รับความคิดใหม่ๆ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
15. แสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มีความสามารถ
16. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้บริหารคือ ต้องการให้บุคลากรเป็นมืออาชีพ

17. ลดการหมุนเวียนเปลี่ยนงาน และสร้างความมั่นคงในการทำงาน
18. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร จากการที่มีทัศนคติต่อองค์กรในทางที่ดี

19. การทำงานนอกเวลาลดลง
 20. ต้นทุนในการบริหารงานลดลง
 21. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความรู้สึกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- เพราะการมีส่วนร่วมของบุคลากรจะช่วยให้เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร การปรับตัวแบบการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

สรุป ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมได้ดังนี้ 1) ลดต้นทุนในการทำงานทั้งในด้านต้นทุน และเวลา 2) บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบมากขึ้น 3) การปฏิบัติงานของบุคลากรมีความเป็นระเบียบ 4) เกิดความผูกพันกันระหว่างบุคลากรไม่ว่าจะระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร หรือระหว่างบุคลากรด้วยกัน

4.5.3 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดในองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานไว้ดังนี้

สวอนส์เบิร์ก (Swansburg, 1996: 391-394) ได้เสนอองค์ประกอบของการบริหารแบบร่วมมือไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การไว้วางใจกัน การไว้วางใจเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม หรือผู้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ เรียบร้อยหากได้รับการยอมรับ ไว้วางใจจากผู้บริหาร

2. ความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานต้องการความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือและ ฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหาร ประสพการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ ผลผลิตในการทำงานมีมากขึ้น เห็นได้ว่าการบริหารแบบร่วมมือ ทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันโดยไม่ทำให้เกิดโทษ

3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน เป็นการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ถ้าทุกฝ่ายมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน

4. ความอิสระในการปฏิบัติงาน เป็นภาวะที่มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน มีอำนาจหน้าที่และความสามารถในการทำงานสำหรับงานของแต่ละบุคคล ผู้ปฏิบัติงานต้องการความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ในการตัดสินใจในงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเท และเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีความรับผิดชอบร่วมกัน

ซาธนี เหมือนโพธิ์ทอง (2554: 22) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน มีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ร่วมกันตัดสินใจจะนำพาให้สมาชิกทุกคนร่วมกันดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

การบริหารงานร่วมกัน เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการวางแผน มีอิสระในการทำงาน มีสิทธิในการเสนอความคิดเห็นเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความผูกพันระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน และระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหาร และร่วมกันรับผิดชอบในสิ่งที่ร่วมกันทำ และร่วมกันตัดสินใจ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความร่วมมือกัน และปฏิบัติงานให้องค์กรประสบความสำเร็จ

4.5.4 ปัจจัยที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานประสบผลสำเร็จ

การที่จะบริหารงานให้ประสบความสำเร็จต้องมีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ จากการศึกษาสามารถสรุปแนวคิดจากนักวิชาการ ได้ดังนี้

บอม (Bomb. 1993: 8) ได้เสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จไว้ดังนี้

1. มีการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มต่างๆ
2. การสร้างกลไกประสานการทำงานร่วมกัน เพื่อระดมความคิดเห็น ประสพการณ์ และทรัพยากร อีกทั้งประสานการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการตัดสินใจ และควบคุมในเรื่องที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สุขภาพอนามัย และการกินดีอยู่ดี
4. การส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ๆ
5. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายที่สอดคล้อง และส่งเสริมซึ่งกันและกัน

อมรรัตน์ ภิญโญนนตพงษ์ (2546: 39) สรุปปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ ไว้ดังนี้ การร่วมมือจะต้องมีแผนระยะยาว มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนทั้งสองฝ่าย โดยต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันเพื่อวัตถุประสงค์ที่เกื้อกูลกัน องค์กรที่ร่วมมือกันต้องเตรียมความพร้อม สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งนี้รวมถึงการบริหารจัดการที่ดี มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว

ธีรยุทธ ชมใจ (2554: 101) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในความร่วมมือ คือ การยอมรับและสนับสนุนความร่วมมือ มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีการจัดโครงสร้างองค์กรภายใต้ความร่วมมือ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่ชัดเจน มีการวางแผนปฏิบัติร่วมกัน มีการระดมทรัพยากร มีวิธีการ ให้ความร่วมมือ และการจัดประสานงาน และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือโดยเฉพาะการตัดสินใจร่วมกัน

เจมส์ เบโซ่ (2558: ออนไลน์) สรุป การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จนั้นต้องประกอบไปด้วยปัจจัยดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงาน การประสานงาน การพูดคุย รวมถึงผู้บริหารสามารถสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและจะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

2. การสร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างแบบอย่างค่านิยมองค์กรให้เกิดพฤติกรรมทางบวกที่ส่งผลดีต่อการสร้างการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นผลดีต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กรได้

3. สร้างวัฒนธรรมการแบ่งปัน การแบ่งปันไม่เพียงแต่การให้ของขวัญ รวมไปถึงการให้คำปรึกษา คำแนะนำ การช่วยเหลือในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการสร้างขวัญกำลังใจซึ่งกันและกัน โดยการชื่นชม ให้กำลังใจในการทำงาน

4. ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน การที่จะให้บุคลากรเกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญในงานที่ทำ และพร้อมที่จะทำงานให้ราบรื่นและประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารต้องมีการส่งเสริมทักษะเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ประสบความสำเร็จและเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

5. สร้างความแข็งแกร่งในองค์กร หากจะให้เกิดการถ่ายทอดทักษะในการทำงาน ในส่วนต่าง ๆ ได้และดียิ่งขึ้นหากบุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาและอุปสรรคที่มีร่วมกัน

6. สร้างผู้นำที่เข้มแข็งและมีส่วนผลักดันความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ผู้นำไม่ได้หมายถึงเพียงแค่เฉพาะหัวหน้างานเท่านั้น แต่ผู้ตามก็ต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และต่อผู้อื่นเพื่อเป็นตัวช่วยในการผลักดัน คอยช่วยให้บรรยากาศในการทำงานดีขึ้น ทุกคนก็สามารถทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

7. เชื่อมมั่น ไว้วางใจ ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจเป็นตัวช่วยให้การมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จ

8. บุคลากรเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน เมื่อแต่ละคนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน เห็นความสำคัญในหน้าที่ ก็ย่อมจะทำให้ประสบความสำเร็จทั้งในตัวบุคลากรเอง งานที่ทำและรวมไปถึงองค์กรอีกด้วย

ปัจจัยทั้ง 8 ปัจจัยนี้เป็นการประสานความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร และมีส่วนสำคัญที่จะพัฒนาให้องค์กรมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ

สรุป ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของบุคลากรส่งผลต่อความสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้ ความร่วมมือกันในการทำงานของบุคลากร ผู้นำมีความเข้มแข็งและแข็งแกร่ง บุคลากรมีการตัดสินใจร่วมกันในการทำงาน บุคลากรมีความเข้าใจในความรู้ ทักษะในงานที่ทำ บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำและสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจ ปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

สรุปได้ว่า การบริหารงานแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากร เป็นปัจจัยที่ทำให้องค์กรเกิดความสำเร็จโดยมีการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในการวางแผน การตัดสินใจร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกัน การเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุง พัฒนาองค์กร รวมทั้งการรับผิดชอบต่อร่วมกันในการทำงาน การตัดสินใจร่วมกัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ธนวัฒน์ จักขุ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ทุกด้านมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 รายงานพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านผลผลิต และ ด้านกระบวนการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านผลกระทบ 3) การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและ ด้านผลกระทบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านผลผลิต พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ 11-20 ปี ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมาก รองลงมาได้แก่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 10 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน ส่งผลให้การดำเนินงานในโรงเรียนวิถิพุทธประสบความสำเร็จในด้านผลผลิตต่างกัน

ธนกร อาทะเดช (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 83 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 มีคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ คุณลักษณะด้านกระบวนการ คุณลักษณะด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ คุณลักษณะด้านบริบท และคุณลักษณะด้านปัจจัย 2) โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 มีระดับคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ทุกคู่อยู่ในระดับปานกลางและมีทิศทางเป็นบวก เมื่อนำไปวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยทางการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 5 ปัจจัยกับคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นำหนักความสำคัญของปัจจัยทางการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เรียงลำดับอิทธิพลจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน คุณภาพของแผนกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และ ความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน

ปณต เทพภิบาล (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ตัวประกอบหลักความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ตัวประกอบหลักความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา และ เจ้าหน้าที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และ ผู้ปกครอง รวม 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ ตัวประกอบหลักความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าไอเกน (Eigen Value) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ϕ และ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (B) และ ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวประกอบหลักความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ มี 8 ตัว ประกอบหลัก 66 ตัวแปร ใน 4 มิติความสำเร็จ ประกอบด้วย ด้านประสิทธิผลการจัดการศึกษา 2 ตัวประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน

มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณภาพการให้บริการ 2 ตัวประกอบ ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจในโรงเรียนและผู้ปกครองเชื่อมั่นในคุณภาพโรงเรียนด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 2 ตัวประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการโรงเรียนแนวใหม่และผลกำไรของโรงเรียน ด้านการพัฒนาองค์กร 2 ตัวประกอบ ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และ ครูเป็นครูมืออาชีพ 2) ปัจจัยผู้บริหาร 3 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การสร้างบรรยากาศการบริหารและประสบการณ์ ปัจจัยครู 4 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นครูมืออาชีพ พฤติกรรมการสอน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและประสบการณ์การสอน ปัจจัยนักเรียน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความพร้อมในการเรียน พฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมการเรียนรู้ และ เจตคติต่อการเรียน ปัจจัยผู้ปกครอง 3 ปัจจัย ได้แก่ ความพร้อมในการส่งเสริมการศึกษา เจตคติต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและพฤติกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้รวม 14 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน

ชัยวัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล (2558: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียนนอกระบบในเขตปริมณฑล ของกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยพระระดับ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยระดับผู้เรียน ปัจจัยระดับการเรียนการสอน และ ปัจจัยระดับสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียนนอกระบบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,906 คน โดยการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการสัมภาษณ์เชิงลึก และ ขั้นการสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ สำหรับผู้บริหาร ครู และ นักศึกษา กศน. และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์พระระดับแบบ Mixed Effects Modeling ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยพระระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับผู้เรียน ปัจจัยระดับการเรียนการสอน และ ปัจจัยระดับสถานศึกษา ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยระดับผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียนนอกระบบ ส่วนปัจจัยระดับการเรียนการสอน และปัจจัยระดับสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียนนอกระบบ 3) ปัจจัยระดับผู้เรียนส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ส่วนปัจจัยระดับการเรียนการสอน มีเพียงการประเมินผลและ ติดตามผู้เรียนที่ส่งผลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ โดยปัจจัยความคาดหวังของครู และ ความสามารถในการสอนของครูส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับผู้เรียน ความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียนและ การประเมินผลและติดตามผู้เรียนส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับผู้เรียนด้านความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน ความรับผิดชอบของผู้เรียนและความพร้อมของผู้เรียน ส่วนปัจจัยระดับสถานศึกษาไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ยกเว้นตัวแปรด้านศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบาย ความร่วมมือในการทำงาน ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล และ ติดตามผู้เรียน

สุนทรา นนสุราษ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านคุณลักษณะของ ผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ดังนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านปัจจัยคุณลักษณะเฉพาะ/ ความสามารถและทักษะเฉพาะตัว และ คุณลักษณะเชิงบูรณาการ มีค่าด้านความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 และความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการบริหารงานใน โรงเรียนด้านการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ปัจจัย ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน 6) ตัวแปรด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 3 คุณลักษณะ ประกอบด้วย คุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะเฉพาะ /ความสามารถและทักษะ เฉพาะตัว และคุณลักษณะเชิงบูรณาการ สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารงานใน โรงเรียนทุกตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เต็มดวง จ้างงค์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ของ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีความ มุ่งหมายคือ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในตำแหน่ง 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความสำเร็จในการ บริหารโรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 4) สร้างสมพยากรณ์ทำนาย ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ของ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัย ด้านต่างๆ เป็นตัวพยากรณ์ การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมด้านภาวะผู้นำ ด้านการประกันคุณภาพ และด้านหลักสูตร สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) ด้าน สภาพแวดล้อม และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อ จำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .001 โดยการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า กลุ่มปริญาตรี หรือ เทียบเท่า แตกต่างกับกลุ่มสูงกว่าปริญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในตำแหน่งไม่แตกต่างกัน

3. ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ กับ 1) ด้านสภาพแวดล้อม 2) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอีก 4 ด้าน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

4. สมพยากรณ์ทำนายความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากค่ามาตรฐานความสำเร็จในการบริหารมีค่าเท่ากับ .323

อุมาพร สันตจิตร์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับปฐมวัย ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 393 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราชประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำผู้บริหาร และ วิสัยทัศน์ผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และวัฒนธรรมโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารและการสนับสนุน ด้านการพัฒนาบุคลากร และ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3. ตัวแปรทั้งด้านพฤติกรรมผู้นำ ผู้บริหาร ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหาร คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และวัฒนธรรมโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำเร็จ วงศ์ศักดิ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) สร้างคู่มือสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ในการปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เคยได้รับรางวัลพระราชทาน ปี พ.ศ. 2549-2551 จำนวน 44 คน และครู จำนวน 341 คน

รวม 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และ คำถามปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ทั้งด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และ ด้านการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารเห็นว่า ตนมีการปฏิบัติงานด้านการบริหารในสถานศึกษาตามรายการในแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับครูเกี่ยวกับกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารตามสภาพที่เป็นจริง ครูมีความเห็นว่า ในปีที่สถานศึกษาที่ตนปฏิบัติงานอยู่ได้รับรางวัลพระราชทาน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากและความต้องการของครูต้องการให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในระดับมาก และมีคุณธรรม จริยธรรมในระดับมากเช่นกัน

วีระพงศ์ เดชบุญ (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) ศึกษาความสำเร็จในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 821 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะทางการบริหารของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน แต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สมรรถนะความเป็นผู้นำ สมรรถนะทักษะในการสื่อสาร สมรรถนะทักษะด้านการบริหารคน สมรรถนะการวางแผนกลยุทธ์ 2) ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยความสำเร็จในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเรียงอันดับจากสูงที่สุดลงมาคือ ความสำเร็จด้านการบริหารงานบุคคล ความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ ความสำเร็จด้านการบริหารงานงบประมาณ ความสำเร็จด้านการบริหารงานทั่วไป และความสำเร็จด้านการบริหารและจัดการศึกษา 3) สมรรถนะทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สมรรถนะการบริหารทรัพยากร สมรรถนะด้านการดำเนินงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ สมรรถนะความเป็นผู้นำ สมรรถนะการคิดเชิงกลยุทธ์ และสมรรถนะการมีจิตมุ่งบริการ

วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552: 243-247) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก 2) ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียด พบว่า การบริหารงาน

โรงเรียนปัจจุบัน ได้กำหนดแผนงาน เป้าหมาย วัตถุประสงค์และโครงการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบทบาทภาระ หน้าที่ของครู และบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ประสานงาน ควบคุม กำกับติดตามผลการดำเนินงาน และขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมกิจกรรมการบริหารโรงเรียน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ซู เอ บาร์เลย์ และ แอนเดรีย ดี บีส์เลย์ (2007: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องโรงเรียน ในชนบทที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเข้าใจร่วมกันในการ บริหารโรงเรียนสู่ความสำเร็จ การวิจัยนี้มีตัวแปร 4 ตัว ได้แก่ ภาวะผู้นำ การจัดการเรียนการสอน ชุมชน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจะช่วยให้การบริหารของผู้บริหารง่ายขึ้น และสะดวกขึ้น

ซู วินตัน (2013: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โรงเรียนกำหนดความสำเร็จไว้อย่างไร: แรงจูงใจส่งผลต่อความสำเร็จในโรงเรียน 3 แห่ง ในเมือง ออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ชุมชนที่คล้ายกันจะมีลักษณะความสำเร็จคล้ายกันคือ นักเรียนใน โรงเรียนมีความสุข หลักสูตรของการเรียนรู้นำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จโดยอยู่ในระดับมาตรฐาน ซึ่ง ความสำเร็จนี้เป็นความร่วมมือที่จะบริหารโรงเรียนสู่ความสำเร็จ นอกจากบริบทรอบโรงเรียนแล้ว ชุมชนก็เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จโดยเน้นไปที่การเจริญเติบโตของนักเรียน แต่ละคน และผลผลิตของโรงเรียนไปสู่สังคม

สตีฟ เพียร์สัน (2004: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและความสำเร็จของ โรงเรียน: พฤติกรรมและความร่วมมือของผู้บริหารที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จบนการบริหาร ความเสี่ยง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีความเสี่ยงจะไม่ประสบความสำเร็จเมื่อ เปรียบเทียบกับโรงเรียนทั่วๆ ไป เนื่องจากผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการนำความรู้ไปใช้ สังคม ชุมชน และครอบครัวมีส่วนที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ สำหรับภาวะผู้นำจะเป็นส่วนทำให้การบริหารงานในโรงเรียนประสบความสำเร็จ

ไอแซค เอสตราด้า (2010: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการของความ พอเพียงนำมาสู่ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ จะศึกษาวิธีการ ที่จะทำให้โรงเรียน 3 แห่ง ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานที่ประสบความสำเร็จนั้น มาจากการบริหารงบประมาณ ผู้บริหาร

ซูซาน พิต ซานโตลี (2008: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สูตรความสำเร็จของ โรงเรียนขนาดกลางในด้านความร่วมมือ เวลา และการสนับสนุนจากการบริหาร การวิจัยนี้ เป็นผล สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ผลการวิจัย พบว่า ความตั้งใจในการที่จะพัฒนาการสอนให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนมาก ไม่เชื่อว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่มีความสามารถจะเรียนในห้องเรียนธรรมดาไม่ได้

เฮอร์ซอก (Herzog. 1990: 2582) ได้ทำการศึกษาดัชนีเกี่ยวกับประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในปี 1990 โดยรวบรวมข้อมูลจากครู 1,797 คน พบว่า ภาวะผู้นำ และ บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน

ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 1978: 228) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ผลการวิจัยพบว่า 1) โอกาสในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของครู 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู 3) ครูมีความชอบผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้เขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าผู้บริหารที่ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ครูไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกปัญหา ในความเป็นจริงแล้วการให้ครูมีส่วนร่วมมากเกินไปนั้นอาจจะเป็นผลเสียได้ 5) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจควรแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา 6) ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตัวครูมีผลกระทบต่อระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7) การมีส่วนร่วมจะเกิดผลเต็มที่นั้นผู้บริหารควรหาคำตอบจากคำถามต่อไปนี้ 1) ภายใต้เงื่อนไขหรือสถานการณ์อย่างไรที่ควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ครูควรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากน้อย เพียงใดและเข้ามาร่วมอย่างไร 3) การตัดสินใจโดยกลุ่มควรใช้เมื่อใด และ 4) ผู้บริหารควรมีบทบาทอย่างไรจึงจะถือว่ามีประสิทธิภาพ

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปและคัดเลือกตัวแปรในการทำการวิจัยครั้งนี้คือ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยที่ผู้วิจัยได้เลือกนั้นประกอบด้วย 1. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา 2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3. การวางแผนและจัดทำหลักสูตร 4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและ 5. การมีส่วนร่วมของบุคลากร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพยากรณ์ (Predictive Research) ในลักษณะการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยด้วยการกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ทำการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 52 โรงเรียน รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 6,146 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ทำการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 26 โรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้คาดเคลื่อน 5% ($e = .05$) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 390 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. กำหนดขนาดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นชั้น และกำหนดโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และทำการเลือกโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 26 โรงเรียน

2. กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เป็นชั้นและครูเป็นหน่วยการสุ่ม ได้จำนวนครูที่ทำการปฏิบัติงานในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งหมด 390 คน จากโรงเรียนที่ทำการเลือกทั้งหมด 26 โรงเรียน

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู
เล็ก	2	70	1	15
กลาง	6	396	3	45
ใหญ่	21	2,088	8	120
ใหญ่พิเศษ	23	3,592	14	210
รวม	52	6,146	26	390

จากตาราง 2 แสดงว่า ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูจากทั้งหมด 52 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 6,146 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 390 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครูของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้ 2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ตอนที่ 3 สอบถามสอบบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้ 2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ตอนที่ 4 สอบถามสอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้ 2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ตอนที่ 5 สอบถามสอบการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้ 2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ตอนที่ 6 สอบถามสอบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้ 2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ตอนที่ 7 สอบถามสอบการมีส่วนร่วมของบุคลากร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้ 2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์ (ดังปรากฏในบทที่ 1)

2. ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed Form) ทั้งในลักษณะของแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของ Likert แล้วสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์ที่ศึกษาได้จากข้อ 1 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทได้พิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective: IOC) ซึ่งการตรวจสอบมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นๆวัดได้สอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นๆวัดได้สอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามข้อนั้นๆวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

หลังจากนั้นนำผลการตรวจสอบแต่ละข้อมาหาค่า IOC ถ้าข้อใดมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 แสดงว่า แบบสอบถามข้อนั้นมีความเที่ยงเชิงเนื้อหาแต่ถ้าข้อใดมีค่า IOC น้อยกว่า .50 แสดงว่า แบบสอบถามข้อนั้นยังไม่มีมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยจะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อนั้นๆ ต่อไป หลังจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหาค่าระหว่าง 0.80-1.00

4. ตรวจสอบการจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูล (Try Out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 48 คน กระจายตามขนาดของโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าการจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 การหาค่าการจำแนก ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าการจำแนกเป็นรายข้อด้วยการนำคะแนนแต่ละข้อมาหาความสัมพันธ์กับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient : r) ถ้าข้อใดมีค่าสหสัมพันธ์ (r) มากกว่าหรือเท่ากับ .20 แสดงว่าแบบสอบถามข้อนั้นมีความจำแนกที่ใช้ได้ แต่ถ้าข้อใดมีค่าสหสัมพันธ์ (r) น้อยกว่า .20 แสดงว่าแบบสอบถามข้อนั้นมีความจำแนกที่ยังใช้ไม่ได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าการจำแนกของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าการจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .060 ถึง .815 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ภาคผนวก ข)

4.2 การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเป็นรายตัวแปรด้วยการอาศัยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient: α) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามฉบับนี้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .967 เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรผลปรากฏดังนี้

- 4.2.1 แบบสอบถามความสำเร็จ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .951
- 4.2.2 แบบสอบถามบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .862
- 4.2.3 แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .921
- 4.2.4 แบบสอบถามการวางแผนและการจัดทำหลักสูตรมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .919
- 4.2.5 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .985
- 4.2.6 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .695

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างตามสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 390 คน ผลปรากฏว่า ได้ข้อมูลกลับมา 381 คน คิดเป็น ร้อยละ 97.69
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์โดยอาศัยวิธีการทางสถิติ (Statistics Method) ที่ยึดตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ประสิทธิภาพการสอนด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จ ดังนี้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.49	แปลว่า	ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50- 2.49	แปลว่า	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	แปลว่า	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50- 4.49	แปลว่า	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	แปลว่า	ระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาเริ่มด้วยการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) แล้ววิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเอนเทอร์ (Enter) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ในการทดสอบ

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของบุคลากรสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2”

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาด้วยการนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากข้อ 3 มาสร้างสมการตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) แล้วนำเสนอในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = c + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_k x_k$$

เมื่อ	Y'	แทน	ค่าตัวแปรเกณฑ์ที่ถูกพยากรณ์
	X ₁	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1
	X ₂	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2
	X _k	แทน	ค่าตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ K
	b ₁	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1
	b ₂	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2
	b _k	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ k
	c	แทน	ค่าคงที่ (constant)

4.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_{Y1} = \beta_1 Z_{x_1} + \beta_2 Z_{x_2} + \dots + \beta_k Z_{x_k}$$

เมื่อ	Z' _Y	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์ที่ถูกพยากรณ์
	Z _{x₁}	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1
	Z _{x₂}	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2
	Z _{x_k}	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ k
	β ₁	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1
	β ₂	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2
	β _k	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ k

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ค่าความคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (Standard Error of the Estimate : $SE_{est.}$) เพื่อศึกษาว่าสมการตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ได้มีค่าความคลื่อนมากน้อยเพียงใด อีกทั้งจะได้มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 และเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “สมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความคลื่อนของการพยากรณ์ไม่เกิน .50”

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
Pec.	แทน	ค่าร้อยละ
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่
R	แทน	ค่าของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดกับตัวแปรตาม
R^2	แทน	ค่าการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
SE_{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม
p-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติจะมีนัยสำคัญ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการสร้างสมการตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ขนาดโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	107	28.08
2. หญิง	274	71.92
รวม	381	100.00
อายุ		
1. ไม่เกิน 25 ปี	25	6.56
2. 26-35 ปี	154	40.42
3. 36-45 ปี	104	27.30
4. 46 ปีขึ้นไป	98	25.72
รวม	381	100.00
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	15	3.94
2. ขนาดกลาง	44	11.55
3. ขนาดใหญ่	118	30.97
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	204	53.54
รวม	381	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มสาระการเรียนรู้		
1. ภาษาไทย	54	14.17
2. คณิตศาสตร์	60	15.75
3. วิทยาศาสตร์	52	13.65
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	44	11.55
5. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	10.50
6. สุขศึกษาและพลศึกษา	52	13.65
7. ศิลปะ	34	8.92
8. ภาษาต่างประเทศ	45	11.81
รวม	381	100.00
ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน		
1. ไม่เกิน 5 ปี	141	37.01
2. 6-10 ปี	89	23.36
3. 11-15 ปี	66	17.32
4. 16 ปีขึ้นไป	85	22.31
รวม	381	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 71.92 อายุ 26-35 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 40.42 มีขนาดโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 53.54 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์จำนวน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 15.75 มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนไม่เกิน 5 ปี จำนวน 141 คนคิดเป็นร้อยละ 37.01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผลวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวม และรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Pec.) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อ

	ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีและเป็นที่ยอมรับแก่ ผู้ปกครองและชุมชน	4.09	77.25	0.74	มาก
2	โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนอัตรากำลังแข่งขันสูง	4.00	75.00	0.92	มาก
3	นักเรียนของท่านมีผลการเรียนอยู่ในระดับดีในทุก รายวิชา	3.90	72.50	0.92	มาก
4	นักเรียนของท่านมีผลการสอบระดับชาติสูงกว่าระดับ เขตพื้นที่	3.87	71.75	1.04	มาก
5	นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปเข้า ร่วมการแข่งขันและสามารถสร้างชื่อเสียงได้	3.94	73.50	0.85	มาก
6	นักเรียนของท่านสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ทุกคน	3.91	72.75	0.90	มาก
7	นักเรียนของท่านสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.13	78.25	0.74	มาก
8	นักเรียนของท่านมีทักษะในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี	4.06	76.50	0.78	มาก
9	นักเรียนของท่านมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการ สื่อสารได้	3.92	73.00	0.98	มาก
10	นักเรียนของท่านสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน	4.05	76.25	0.77	มาก
11	นักเรียนของท่านสามารถแสวงหาความรู้โดยการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง จนสามารถแก้ปัญหาได้	4.10	77.50	0.69	มาก
12	นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้	4.08	77.00	0.72	มาก
13	นักเรียนของท่านมีจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม	4.18	79.50	0.72	มาก
14	นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.10	77.50	0.73	มาก
15	นักเรียนของท่านมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็น ที่ยอมรับของสังคม	4.09	77.25	0.78	มาก
16	นักเรียนของท่านสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และ นำไปแก้ไขสถานการณ์ต่างๆได้	4.00	75.00	0.80	มาก
17	นักเรียนของท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.15	78.75	0.78	มาก
	รวม	4.03	75.75	0.61	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยคิดเป็นร้อยละ 75.75 ($\bar{X} = 4.03$, Pec. = 75.75) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือนักเรียนของท่านมีจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.18$, Pec. = 79.50) นักเรียนของท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษาด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.15$, Pec. = 78.75) และนักเรียนของท่านสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.13$, Pec. = 78.25)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีค่า การกระจายไม่มากนัก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3.1 วิเคราะห์ระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของ สถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าร้อยละ (Pec.) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังตาราง 5 โดยรวมและรายด้าน ปรากฏดังตาราง 5-10

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จ	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1	ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.16	79.00	0.50	มาก
2	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.15	78.75	0.49	มาก
3	ด้านการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร	4.17	79.25	0.52	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	4.05	76.25	0.59	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร	4.21	80.25	0.43	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย คือด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร ($\bar{X} = 4.21$,

Pec. = 80.25) ด้านการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.17, Pec. = 79.25) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.16, Pec. = 79.00) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{X}$ = 4.15, ค่าร้อยละ = 78.75) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 4.05, ค่าร้อยละ = 76.25)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทุกตัวแปรมีค่าการกระจายไม่มากนัก

3.1.1 ผลวิเคราะห์ระดับของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าร้อยละ (Pec.) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยรวมและรายข้อ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

	บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ	4.18	79.50	0.70	มาก
2	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ	4.27	81.75	0.61	มาก
3	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษาให้สะอาดและเรียบร้อย	4.17	79.25	0.68	มาก
4	โรงเรียนมีการจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	4.25	81.25	0.70	มาก
5	โรงเรียนมีการจัดหา จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ	4.20	80.00	0.71	มาก
6	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียนและผู้เรียนพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา	4.15	78.75	0.74	มาก
7	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	4.12	78.00	0.69	มาก
8	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้	4.17	79.25	0.71	มาก
9	โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.09	77.25	0.71	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

	บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
10	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ ปลอดภัย สะดวกต่อผู้เรียน	4.19	79.75	0.67	มาก
11	โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้พร้อมใช้งาน ได้ตลอดเวลา	4.19	79.75	0.65	มาก
12	โรงเรียนมีการดูแลสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา	4.14	78.50	0.69	มาก
13	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบ ตกแต่ง และจัดห้องเรียน	4.10	77.50	0.81	มาก
14	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และการสืบค้นข้อมูลของผู้เรียน	4.04	75.75	0.77	มาก
15	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกใช้สถานที่ ภายในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดอบรม จัดค่าย เป็นต้น	4.18	79.50	0.74	มาก
	รวม	4.16	79.00	0.50	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 79.00 ($\bar{X} = 4.16$, Pec. = 79.00) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือโรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ ($\bar{X} = 4.27$, Pec. = 81.75) โรงเรียนมีการจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.25$, Pec. = 81.25) และโรงเรียนมีการจัดหา จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามความสามารถ ($\bar{X} = 4.20$, Pec. = 80.00)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีค่าการกระจายไม่มากนัก

3.1.2 ผลวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Pec.) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยรวมและรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมและรายข้อ

	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน	4.15	78.75	0.64	มาก
2	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน	4.18	79.50	0.67	มาก
3	ผู้บริหารมีความเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	4.19	79.75	0.71	มาก
4	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการและสามารถบริหารงานให้เกิดผลสำเร็จได้	4.14	78.50	0.69	มาก
5	ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน	4.13	77.75	0.71	มาก
6	ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	4.11	77.75	0.71	มาก
7	ผู้บริหารให้ความร่วมมือกับบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี	4.09	77.25	0.76	มาก
8	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน	4.20	80.00	0.70	มาก
9	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็น	4.17	79.25	0.71	มาก
10	ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.09	77.25	0.78	มาก
11	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนต่อในระดับสูง	4.15	78.75	0.75	มาก
12	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกองค์กร	4.18	78.75	0.64	มาก
13	ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารโรงเรียน	4.23	80.75	0.68	มาก
14	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียน	4.18	79.50	0.74	มาก
15	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ	4.10	77.50	0.67	มาก
16	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรปรึกษาหารือในทุกด้านของการทำงาน	4.25	81.25	0.60	มาก
รวม		4.15	78.75	0.49	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 78.75 ($\bar{X} = 4.15$, Pec. = 78.75) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรปรึกษาหารือในทุกด้านของการทำงาน ($\bar{X} = 4.25$, Pec. = 81.25) ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$, Pec. = 80.75) และผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.20$, Pec. = 80.00)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีค่าการกระจายไม่มากนัก

3.1.3 ผลวิเคราะห์ระดับการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Pec.) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยรวมและรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1 โรงเรียนมีการประชุมวางแผนในการจัดทำหลักสูตร	4.19	79.75	0.69	มาก
2 โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรโดยยึดตามมาตรฐานตัวชี้วัด	4.31	82.75	0.62	มาก
3 โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.30	82.50	0.61	มาก
4 โรงเรียนมีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน	4.25	81.25	0.64	มาก
5 หลักสูตรที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.21	80.25	0.68	มาก
6 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรบริหารจัดการหลักสูตร	4.15	78.75	0.76	มาก
7 ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาปฏิบัติแก่บุคลากรในโรงเรียน	4.10	77.50	0.80	มาก
8 ท่านได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น	4.17	79.25	0.78	มาก
9 โรงเรียนมีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.07	76.75	0.67	มาก
10 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.05	76.25	0.72	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

	การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
11	โรงเรียนเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงานหลักสูตรสถานศึกษา	4.12	78.00	0.77	มาก
12	หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน	4.13	78.25	0.71	มาก
	รวม	4.17	79.25	0.52	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการวางแผนและการจัดทำหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 79.25 ($\bar{X} = 4.17$, Pec. = 79.25) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรโดยยึดตามมาตรฐานตัวชี้วัด ($\bar{X} = 4.31$, Pec. = 82.75) โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.30$ Pec. = 82.50) และโรงเรียนมีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.25$, Pec. = 81.25)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีค่าการกระจายไม่มากนัก

3.1.4 ผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Pec.) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยรวมและรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมและรายข้อ

	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.08	77.00	0.78	มาก
2	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.11	77.75	0.78	มาก
3	ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนเสมอ	4.07	76.75	0.73	มาก
4	ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	4.15	78.75	0.71	มาก
5	ผู้ปกครองและครูร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.16	79.00	0.73	มาก
6	ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.12	78.00	0.70	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
7	ผู้ปกครองมีการช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.99	74.75	0.82	มาก
8	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานนักเรียน	4.09	77.25	0.83	มาก
9	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.14	78.5	0.75	มาก
10	โรงเรียนมีการสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ปกครองและชุมชน	4.03	75.75	0.75	มาก
12	ผู้ปกครองมีการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.00	75.00	0.73	มาก
13	ผู้ปกครองและครูร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่ผู้เรียน	3.95	73.75	0.79	มาก
14	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ครูและผู้เรียน	3.92	73.00	0.82	มาก
15	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างความผูกพันระหว่างครูและผู้เรียน	3.96	74.00	0.77	มาก
16	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาของผู้เรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	3.99	74.75	0.81	มาก
	รวม	4.05	76.25	0.59	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 76.25 ($\bar{X} = 4.05$, Pec. = 76.25) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้ปกครองและครูร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.16$, Pec. = 79.0) ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, Pec. = 78.75) และผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.14$, Pec. = 78.50)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีค่าการกระจายไม่มากนัก

3.1.5 ผลวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Pec.) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยรวม และรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

	การมีส่วนร่วมของบุคลากร	$\bar{X}$	Pec.	SD	ระดับ
1	ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันในการบริหารจัดการศึกษา	4.13	78.25	0.67	มาก
2	ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนมีความร่วมมือในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างชัดเจน และทันสมัย	4.17	79.25	0.59	มาก
3	โรงเรียนมีระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	4.23	80.75	0.64	มาก
4	ครูทุกคนร่วมมือกันในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	4.28	82.00	0.59	มาก
5	ครูทุกคนจัดการเรียนการสอนได้เต็มตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพ	4.25	81.25	0.60	มาก
6	ครูทุกคนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนได้จนนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.24	81.00	0.59	มาก
7	ครูทุกคนในโรงเรียนมีความร่วมมือในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน	4.18	79.50	0.71	มาก
8	ครูทุกคนในโรงเรียนมีการนำผลการประเมินของผู้เรียนมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษา	4.31	82.75	0.57	มาก
9	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและโรงเรียน	4.22	80.50	0.68	มาก
10	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน	4.14	78.50	0.75	มาก
11	ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนให้ความสำคัญและตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.20	80.00	0.63	มาก
12	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.19	79.75	0.58	มาก
13	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในโครงการของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและโรงเรียน	4.18	79.50	0.49	มาก
	รวม	4.21	80.25	0.43	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ระดับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้านความร่วมมือของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคิดเป็นค่าร้อยละได้เท่ากับ 80.25 ($\bar{X} = 4.21$, Pec.= 80.25) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือครูทุกคนในโรงเรียนมีการนำ

ผลการประเมินของผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.31$, Pec. = 82.75) ครูทุกคนร่วมมือกันในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.28$, Pec. = 82.00) และครูทุกคนจัดการเรียนการสอนได้เต็มตามความสามารถ และเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.25$, Pec. = 81.25)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อมีค่าการกระจายไม่มากนัก

3.2 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
X ₁	1.000	.694**	.654**	.622**	.606**	.550**
X ₂		1.000	.505**	.447**	.530**	.287**
X ₃			1.000	.806**	.532**	.602**
X ₄				1.000	.588**	.694**
X ₅					1.000	.434**
Y						1.000

** มีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่าตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จมีอันได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (x₁) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (x₂) การวางแผนและจัดทำหลักสูตร (x₃) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (x₄) และ การมีส่วนร่วมของบุคลากร (x₅) มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ผลวิเคราะห์ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเอนเทอร์ (Enter) ปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ตัวพยากรณ์	b	β	SE _b	t	p
1. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X ₁)	.383	.315	.072	5.525**	.000
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X ₂)	.256	.206	.063	5.328**	.000
3. การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร (X ₃)	.080	.061	.075	1.067	.284
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X ₄)	.551	.533	.066	8.329**	.000
5. การมีส่วนร่วมของบุคลากร (X ₅)	.003	.022	.068	.048	.962
R = .726	SE _{est} = .425	F = 83.37**			
R ² = .526	a = .922				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่าตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้ง 5 ตัวแปร อันได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของบุคลากร ร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ร้อยละ 52.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R^2 = .526$ และ $F = 83.37$) โดยตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($b=.383$) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($b=.256$) และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($b=.551$) สำหรับอีก 2 ตัวแปร ได้แก่ การวางแผนและจัดทำหลักสูตร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรไม่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้

ตอนที่ 4 ผลการสร้างสมการตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า มีตัวแปร 3 ตัวที่พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ได้แก่ตัวแปรดังต่อไปนี้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise)

ตัวพยากรณ์	b	β	SE _b	t	p
1. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_1)	.400	.329	.072	5.837**	.000
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_2)	.248	.200	.063	4.047**	.000
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง(X_4)	.598	.578	.006	12.573**	.000
R= .725	SE _{est} =.424	F =	138.87**		
R ² = .525	a = .979				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X_4) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_1) และ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_2) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 รูปของคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) ได้ดังนี้

$$Y' = .979 + .400 X_1 + .248 X_2 + .598 X_4$$

เมื่อ	Y'	แทน	ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ต้องการพยากรณ์
	X_1	แทน	บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
	X_2	แทน	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
	X_4	แทน	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

จากสมการดังกล่าวอธิบายได้ว่า ถ้าบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_1) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยคะแนน จะทำให้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (Y') เพิ่มขึ้น .400 หน่วยคะแนน ถ้าภาวะของผู้บริหาร (X_2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยคะแนนจะทำให้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (Y') เพิ่มขึ้น .248 หน่วยคะแนน และถ้าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพิ่มขึ้น 1 หน่วยคะแนน จะทำให้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (Y') เพิ่มขึ้น .598 หน่วยคะแนน

4.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ได้ดังนี้

$$Z'Y = .329 Zx_1 + .200 Zx_2 + .578 Zx_4$$

เมื่อ	$Z'Y$	แทน	ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ต้องการพยากรณ์
	Zx_1	แทน	บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
	Zx_2	แทน	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
	Zx_4	แทน	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

จากสมการดังกล่าวอธิบายได้ว่า ถ้าบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (Zx_1) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยคะแนนมาตรฐาน จะทำให้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ($Z'Y$) เพิ่มขึ้น .329 หน่วยคะแนนมาตรฐาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Zx_2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วยคะแนนมาตรฐานจะทำให้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา เพิ่มขึ้น .200 หน่วยคะแนนมาตรฐาน และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพิ่มขึ้น 1 หน่วยคะแนนมาตรฐาน จะทำให้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพิ่มขึ้น .578 หน่วยคะแนนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ค่าความคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์ (Standard Error of the Estimated : SE_{est}) ของสมการตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความคลื่อนเท่ากับ .424 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "สมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีความคลื่อนของการพยากรณ์ไม่เกิน .50"

อธิบายได้ว่า ถ้านำสมการพยากรณ์นี้ไปใช้ และสมมติว่า โรงเรียนหนึ่ง มีคะแนนของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เท่ากับ 3.50 มีคะแนนภาวะผู้นำของผู้บริหาร เท่ากับ 4.00 และ มีคะแนนของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เท่ากับ 4.50 แล้วเมื่อนำไปแทนค่าในสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ จะสามารถพยากรณ์ความสำเร็จของโรงเรียนแห่งนี้ ได้เท่ากับ $.979 + .400(3.50) + .248(4.00) + .598(4.50) = 5.038 \pm .424$ นั้นหมายความว่า ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาแห่งนี้มีค่าอยู่ในระหว่าง 4.659 ถึง 5.507 นั่นเอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและความร่วมมือของบุคลากร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 2) เพื่อศึกษาตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 3) เพื่อสร้างสมการของตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 26 โรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้คาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 390 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา เท่ากับ .951 และค่าความเชื่อมั่นของบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เท่ากับ .862 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เท่ากับ .921 การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร เท่ากับ .919 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เท่ากับ .958 และการมีส่วนร่วมของบุคลากร เท่ากับ .695 ที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) และ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเอนเทอร์ (Enter) และวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลโดยรวมและรายด้านดังนี้

1. ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือนักเรียนมีจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายและนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ทั้ง 5 ตัวแปร อันได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมของบุคลากร ร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้ร้อยละ 52.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($b=.383$) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($b=.256$) และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($b=.551$) สำหรับอีก 2 ตัวแปร ได้แก่ การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรไม่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้

3. ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X_4) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_1) และ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_2) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 รูปของคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y' = .979 + .400 X_1 + .248 X_2 + .598 X_4$ และ $Z_{Y'} = .329 Z_{X_1} + .200 Z_{X_2} + .578 Z_{X_4}$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลวิจัยครั้งนี้สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่างๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้านดังนี้

1. ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือนักเรียนมีจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย และนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผลงานวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการบริหารงานที่ดีเป็น

ที่ยอมรับแก่ผู้ปกครอง และชุมชน นักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้ สามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปเข้าร่วมการแข่งขันและสามารถสร้างชื่อเสียงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนวัฒน์ จักษ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ทุกด้านมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรา นนสุราช (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จทุกด้านร่วมกับการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ได้ร้อยละ 52.60 โดยตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารตามลำดับ ผลงานวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะไม่ว่าโรงเรียนจะมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้แก่ผู้เรียน เป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน รักการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่นักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้อำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหาร รวมถึงการที่มีการวางแผนและจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ตลอดจนความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณต เทพภิบาล (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยผู้บริหาร 3 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การสร้างบรรยากาศการบริหารและประสบการณ์ ปัจจัยครู 4 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นครูมืออาชีพ พฤติกรรมการสอน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและประสบการณ์การสอน ปัจจัยนักเรียน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความพร้อมในการเรียน พฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมการเรียน และ เจตคติต่อการเรียน ปัจจัยผู้ปกครอง 3 ปัจจัย ได้แก่ ความพร้อมในการส่งเสริมการศึกษา เจตคติต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและพฤติกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้รวม 14 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของวีระพงศ์ เตชบุญ (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางการบริหารส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จ ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลงานวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กจะประสบความสำเร็จในสถานศึกษาได้นั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงครอบครัว สถานศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนกระทั่งถึงมัธยมศึกษา กิจกรรมนอกเวลาเรียน หน่วยงานส่งเสริมสุขภาพต่างๆ ห้องสมุด และหน่วยงานอื่นๆ การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่โรงเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ สอดคล้องกับกุลยา ดันติผลาชีวะ (2544: 30) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับครูและโรงเรียนเป็นการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ เช่นเดียวกับจิตรา วิเชียร (2551: 4) สรุปว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งครูและโรงเรียนต้องพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมให้มีค่าและความหมายกับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครองให้มากขึ้น

อีกทั้งด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลงานวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา ให้สะอาดและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนสอดคล้องกับสายชล หมวกเหล็ก (2542: 30) สรุปว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นสภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดอาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียน ตลอดจนบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับสำเนียง วิลามาต (2542: 23) สรุปว่าบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนจะมีส่วนเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์โรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น เรียบง่าย สดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ซึ่งได้มีการดูแลให้มีความเป็นปัจจุบันจะทำให้ครูและนักเรียนได้มีอิทธิพล ทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาน รักความสะอาด รักความสงบเรียบร้อย และเกิดความร่มรื่น

รวมถึงด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลงานวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งยังเป็นผู้ที่มีอาชีพ และเป็นผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 53) สรุปว่าภาวะผู้นำและความตระหนักของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบ และเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในแบบใดก็ตาม ถ้าจะทำให้สำเร็จผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญ เข้ามาบริหารจัดการ และมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น และคอยติดตามกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับเต็มดวง จำนงค์ (2550:48) สรุปว่าภาวะผู้นำเป็นการมีศิลปะในการเป็นผู้นำที่พยายามทำให้บุคคลในองค์กรยอมรับ และเป็นผู้ที่มีอาชีพ ประกอบกับมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองและครูร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองมีการเสนอความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ครูและนักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1.2 ควรส่งเสริมตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยโรงเรียนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนที่ทันสมัย และเพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และเพียงพอต่อการสืบค้นข้อมูล โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนออกแบบ ตกแต่งและจัดห้องเรียน และโรงเรียนมีการดูแลสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา

1.3 ควรส่งเสริมตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรปรึกษาหารือในทุกด้านของการทำงาน รวมถึงการให้ความรู้แก่บุคลากร เช่น การจัดอบรม เป็นต้น ผู้บริหารใช้ความรู้ ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ และผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการและสามารถบริหารงานได้เกิดผลสำเร็จ

1.4 ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้โรงเรียนมีความสำเร็จในการบริหาร สามารถนำผลการพยากรณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบถึงความต่าง และความคิดเห็นที่มีความละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อการศึกษาในเชิงลึกในบริบทที่แคบลงในเรื่องความลึกซึ้งของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยืนยันข้อค้นหรือหาข้อแตกต่างในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อินทร์น้อย. (2553). กระบวนการการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2544. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- (2546). รายงานการศึกษาความพร้อมการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ปีการศึกษา 2546. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2542). เส้นทางการสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย: แนวทางการดำเนินงาน
ปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาภักดิ์ สิทธิบุศย์. (2553). ความพร้อมในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย. กรุงเทพฯ:
สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กุลยา ดันติผลชีวะ. (2544, ตุลาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. การศึกษาปฐมวัย.
5(4): 30-37.
- ขวัญใจ ขุนท้านาย. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลในกลุ่มการศึกษาที่ 9. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. กรุงเทพฯ. เพชรเกษมการพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: บัคคอปย์ท์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2533). คุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยายาของโรงเรียนและ
ความพึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- จันรอล เงินคำ. (2543). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จิตนา ภูขาว. (2547). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรา วิเชียร. (2551). *ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กไทย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจฟฟ์ เบโซ่. (2558). *8 วิธีสร้างความร่วมมือและประสานพลังงานในองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2559, จาก <http://www.phanrakwork.com/content>.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2525). *การระดมประชาชนเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). *การบริหารงานพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล. (2558). *ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา การศึกษานอกระบบ ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยุทธ วัชรานนท์. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตอักษร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2557). *ทฤษฎีองค์การทางการศึกษา*. ปัตตานี: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ชุมพร แจ่มจิตร. (2554). *การบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). *สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐภัค อุทโท. (2558). *การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เต็มดวง จำนงค์. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.

- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). คู่มือการเขียนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ถวิล มาตรเลียม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: เสมารธรรม.
- ทองใบ เหมือนกรุง. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นช่วงอุตสาหกรรมอาชีวศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2543). หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนวัฒน์ จักขุ. (2551). ความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- ธนากร อาทะเดช. (2552). คุณลักษณะสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำพูนเขต 2. ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- นวลศรี งามทรัพย์. (2552). ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับการศึกษาโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด; และคณะ. (2551). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม: ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี ยอดเนร. (2531). การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อลิ้น เพรส.
- บุศรินทร์ มังกรแก้ว. (2553). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยฯ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม วันไกล. (2555, พฤษภาคม-สิงหาคม). การศึกษาสภาพความประสบความสำเร็จของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองชะอำ จ.เพชรบุรี. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต. 8(2): 91-100.

- ปลด เทพภิบาล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม ทวีกาญจน์. (2559). โรงเรียนคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2559,
จาก <http://prayamon.com/bodkam-po.htm>.
- ประวีดา เปี่ยมสมบูรณ์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี. (2542, มกราคม). วิสัยทัศน์ของกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วารสารวิชาการ. 2(1): 8-11.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี. (2545). ความแตกต่างระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการ
บริหารโดยควบคุมจากภายนอก. วารสารวิชาการ. 26-27.
- ปัญญา แก้วกียูร; และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้
โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปาริชาติ สมใจ. (2556). อิทธิพลของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2545). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาคณะสงฆ์.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูริวรรธ คำอ้ายกาวิณ. (2551). การสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน
จากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- มณเฑียร กองเงิน. (2548). ภาวะผู้นำและความสามารถที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร
จัดการสถานศึกษาของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2.
การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- มาลินี หมิ่นไวย. (2553). การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนาร่องตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- เมลดา รัตนวงศ์. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์การกับการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนชลประทานวิทยา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี้ ประพาสพงศ์. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพร้อมของครูและการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ฤชานี เหมือนโพธิ์ทอง. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครู ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ละมัย แก้วสุวรรณ. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2544). โรงเรียนองค์กรแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา.
- วีรภัทร ไม้ไหว. (2552). แนวทางการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การจัดการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพงษ์ เดชบุญ. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). สมรรถนะของการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศไทย. วารสารบริหารการศึกษา. 11(21): 167-176.

- ศราวุธ รอสีมี. (2550). ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาอิสลาม
ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพงษ์ เสงี่ยม. (2550). หลักการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยท์.
- สงบ ลักษณะ. (2538). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้จังหวัดดำเนินงานพัฒนา
และประเมินคุณภาพการศึกษา. ข้าราชการครู. 41(3).
- สงัด อุทรานนท์. (2528). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- (2535). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมชาย ศรีเพชร. (2544). ปัจจัยต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียน: กรณีศึกษาในโรงเรียนเฉลิม
พระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย เทพแสง. (2547, มกราคม-มีนาคม). E-Leadership: ผู้นำการศึกษาในยุคดิจิทัล.
วารสารวิชาการ. 1: 55-62.
- สมเดช สีสง. (2542). คู่มือปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2542).
ใน เอกสารพัฒนาความรู้สมาชิกอบรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. มปท.
- สมยศ นาวิ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ. บรรณกิจ 1991.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.
- สายชล หมวกเหล็ก. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล
เอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. (2558). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2558.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
กรุงเทพฯ: cursa ลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

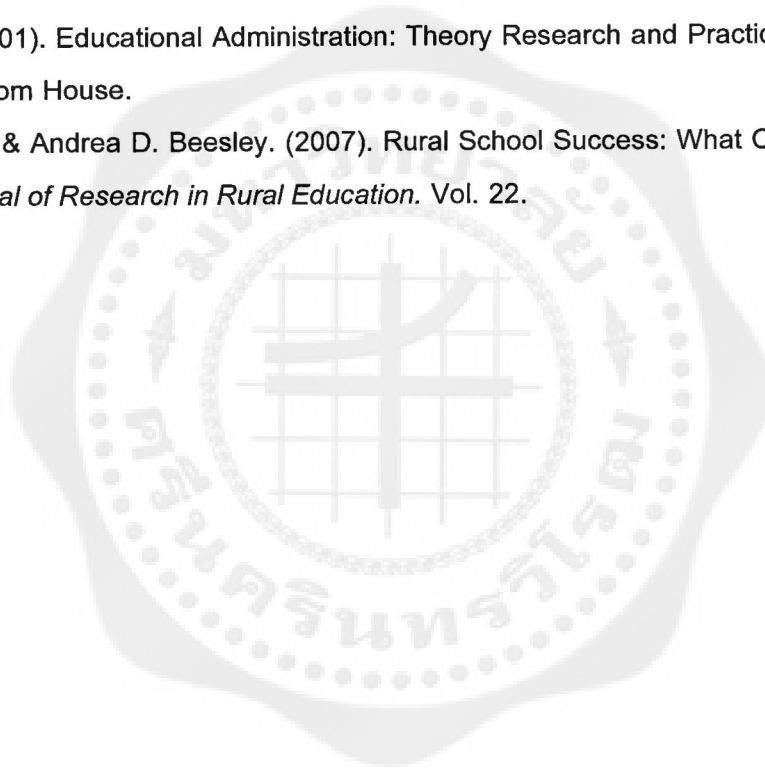
- สำเนียง วิลามาต. (2542). *บรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สำเร็จ วงศ์ศักดิ์. (2553). *รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต (การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริวรรณ ตระสุนานท์. (2542). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยจัดกิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิธีทางวิทยาศาสตร์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติา วิญญู. (2546). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. วารสารวิชาการ. 6(7): 25-36.
- สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2554). *การบริหารโดยให้พนักงานมีส่วนร่วม*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2559, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2011/10/06/entry-5>
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- สุนทรา นนสุราช. (2551). *ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 5(20): 145-159.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2545). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
- (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
- สุวิทย์ พลมณี. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ*. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2541). *การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- (2536). *การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. ใน *คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา*. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- อภิณพ อีสริยวัฒน์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อำนวยพร สะอึ้งทอง. (2556). คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ จันทรแป้น. (2532). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน*. เชียงใหม่. ส.ทรัพย์การพิมพ์.
- อามรุจ จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรمان. (2553). *การควบคุม การวัดประเมินผลและการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุพันธ์. (2553). *การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Afseneh Nahavendi; & Air R. Malekzadeh. (1999). *Organizational Behavior: The person organizational fit*. New Jersey: Prentice Hall.
- Austin G.E.; & Reynolds D. (1990). *Management for improved school effectiveness: An international survey*. School Organization. Vol. 2: 3.
- Bovee, L.C., Thill, V.J, Wood, B.M.; & Dovel. (1993). *Management international*. New York: McGraw-Hill.
- Bryman. (1986). *Leadership and Organization*. London: Route edge; & Keg an Paul.
- Chung, K.H. (1987). *Management critical success factors*. Boston: MA: Allyn and Bacon.
- Cohen; & Uphoff. (1997). *Effective Behavior in Organizations*. New York: D.Irwin Inc.
- Daft, R.L. (1995). *Leadership theory and practice*. Fort worth: T.X. Dryden Press.
- David J. Cherrington. (1999). *Organizational Behavior: The Management of Organization Performance*. 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Dubrin, A.J. (1998). *Leadership research findings, practices, and skills*. Houghton Mifflin.
- Edmonds, R. (1979). *Some Schools Work and More can. Social policy, quoted in Wayne K. Hoy; & Cecil G. Miskel. Educational administration: Theory, Research, and Practice*. 6th ed. New York: McGraw-Hill.

- Flippo, Edwin B. (1966). *Management: A Behavior Approach*. Boston: Allyn; & Bacon.
- Glickman C.D. (1987). Good and lot effective school: what do we want?. *Kappan*. 68: 8.
- Good C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Gray A. Yukl. (1981). *Leadership in Organization*. New York: Prentice-Hall.
- Gustavo Wilehch Chaux. (1992). The Meaning of participation. In Brand, Peter Charles. (ed) *Community Participation: Proceedings. Habinet International Seminar*. Colombia.
- Herzog, J. A. (1990). Variables contributing to organizational effectiveness: A comparison between nation exemplary Secondary School and Lutheran secondary School. *Dissertation Abstracts International*. 51(8): 2582-A.
- Hollander, E.P.; & Offerman, L.R. (1990). *Relational features of organizational readership and following ship*. In Kenneth, E.C.; & Miriam, B.C. (Eds), *Measures of Leadership*. Englewood Cliffs, NJ: Leadership Library of America.
- House, R.J. (1971). *A Path-Goal Theory of Leader Effectiveness*. *Administrative Science Quarterly*.
- Hunt, D.E.; & E.V. Sullivan. (1974). *Between Psychology and education*. Hinsadale, I,L: The Dryden Press.
- Irving T. Robert; & M. Fred. (1950). Participation by subordinates in the managerial decision-making process. *The Canadian Journal of Economics and Political Science*. n.p.
- Isaac Estrada. (2010). *Process Adequacy: Successful School Districts Model A dissertation submitted in partial satisfaction of the requirements for the degree*. eScholarship University of California.
- Kast, Fremont E.; et al. (1974). *Organization and Management: A system Approach*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Koontz, H.; & Weihrich. (1988). *Management*. New York: McGraw-Hill.
- Likert Rensis. (1998). *The Nature of Highly Effective Groups in Organizational Behavior: A Management Approach*. New York: Winthrop.
- Litwin, G.H.; & Robert A. Stringer. (1998). *Motivation and Organizational Climate*. Boston: Division of Research, Harvard University of Graduate School of Business Administration.
- Lunenberg. Fred; & C. Ornstein Allan. (1996). *Educational Administration: Concepts and Practices*. 2nd ed. New York: Wadsworth Publishing Company.
- Mark E. Hanson. (1996). *Educational Administration and Organization Behavior*. 4th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Mike Walsh. (1999). *Building a Successful School*. London: Kogan Page Limited.
- Morrison. (1998). *Early Childhood Education Today*. 4th ed. Toronto: Merrill Publishing.

- Mortimore P.; et al. (1988). *School Matters*. The Junior Years somerest: open Books.
- Richard M. Steers. (1997). *Organizational Effectiveness: A Behavioral View*. California: Good year.
- Robert J. House. (1971). *Managerial Process and Organization Behavior*. New York: Scott, Force man.
- Robert J. Harvighurst; & BerniceL. (1969). *Nougarten, Society and Education*. Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Russell C. Swanburg. (1996). *Management and Leadership for Nurse Managers*. 2nd ed. Boston: Jones and Bartlett Publishers.
- Scheerens. J.; & Bosker. R.J. (1997). *The Foundation of Educational Effectiveness*. Oxford: Elvisier Science.
- Scribner, A.P. (1999). High Performing Hispanic Schools. *Creating Learning Communities*. New York: Teachers College Press.
- Scriven. (1991). *Evaluation thesaurus*. 4th ed. Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Sergiovanni, T. J. (1990, May). Adding Valued to Leadership Gets Extraordinary Result. *Educational Leadership*. 41: 4-13.
- (1987). *Educational Governance and Administration*. 2nd ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Shorde, William A.; et al. (1974). *Organization and Management: Basic Systems Concepts*. Homewood: Richard E. Irwin.
- State of Victoria Department of education; & training. (2002). *Knowledge and Skills building a future*. December 30, 2016, form <http://www.sofweb.VC.edu.au/blueprint/es/default>.
- Stedman, L.C. (1987). It's time we change the effective schools formula. *Kappan*. 69: 3.
- Stuart-Kotze, Roskin, Rick. (1983). *Success Guide to Managerial Achievement*. Virginia: A - Prentice-Hall.
- Sue Winton. (2013). How Schools Define Success: The Influence of Local Contexts on the Meaning of Success in Three School in Ontario, Canada. *Canadian and International Education*. Vol. 42.
- Susan Taylor Powell Steve Parson; & Chairman. (2004). *Leadership and school success: The Behaviors and practices of principals in Successful At-Risk Schools*. Balcksburg: Virginia.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace Jovanovich.

- Terry, George Robert. (1968). *Principles of Management*. Homewood, Illinois:
Richard D. Irwin.
- Thomas J. Sergiovanni. (1991). *The Principal ship: A Reflective Practice Perspective*. 2nd ed.
Boston. MA: Allyn and Bacon.
- Trewatha, R I.; & Newport, G.M. (1982). *Management*. Texas: Amacom.
- Tyler, R.W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago:
University of Chicago Press.
- Wayne K. Hoy; & Cecil G. Miskel. (1978). *Educational Administration: Theory Research and
Practice*. New York: Random House.
- (2001). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. New York:
Random House.
- Zoe. A Barley; & Andrea D. Beesley. (2007). Rural School Success: What Can We Learn?.
Journal of Research in Rural Education. Vol. 22.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล
ตำแหน่ง อาจารย์ สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพครเมือง
ตำแหน่ง อาจารย์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรฝ่าย
ประถม
4. อาจารย์ ดร.ทรงยศ แก้วมงคล
ตำแหน่ง อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ
5. อาจารย์ ดร.นพดล ฤทธิโสม
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไผ่ตัน กรุงเทพฯ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ครูในโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 2 คน
3. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
- ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
- ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- ตอนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับการวางแผนและจัดทำหลักสูตร
- ตอนที่ 6 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 7 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ตัวแปรที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

คำตอบที่ได้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามประการใด คุณค่าในการวิจัย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเพื่อประโยชน์ และคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางสาวอรรวี ลาภธนวิรุฬห์

ผู้วิจัย

นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความหน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไป
1.	เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง
2	อายุ ☐ 1. ไม่เกิน 25 ปี ☐ 2. 26-35 ปี ☐ 3. 36-45 ปี ☐ 4. 46 ปีขึ้นไป
3	ขนาดโรงเรียน ☐ 1. ขนาดเล็ก ☐ 2. ขนาดกลาง ☐ 3. ขนาดใหญ่ ☐ 4. ขนาดใหญ่พิเศษ
4	กลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ 1. ภาษาไทย ☐ 2. คณิตศาสตร์ ☐ 3. วิทยาศาสตร์ ☐ 4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ☐ 5. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ☐ 6. สุขศึกษาและพลศึกษา ☐ 7. ศิลปะ ☐ 8. ภาษาต่างประเทศ
5	ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน ☐ 1. ไม่เกิน 5 ปี ☐ 2. 6-10 ปี ☐ 3. 11-15 ปี ☐ 4. 16 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตการศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

คำชี้แจง อ่านแบบสอบถามอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทาง
ขวามือ ตามความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อ โดยให้คะแนนตามความเป็นจริง
ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
1	โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีและเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ปกครองและ ชุมชน					
2	โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนอัตรการแข่งขันสูง					
3	นักเรียนของท่านมีผลการเรียนอยู่ในระดับดีในทุกรายวิชา					
4	นักเรียนของท่านมีผลการสอบระดับชาติสูงกว่าระดับเขตพื้นที่					
5	นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปเข้าร่วมการแข่งขันและสามารถสร้างชื่อเสียงได้					
6	นักเรียนของท่านสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ทุกคน					
7	นักเรียนของท่านสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
8	นักเรียนของท่านมีทักษะในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี					
9	นักเรียนของท่านมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้					
10	นักเรียนของท่านสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน					

ข้อ	ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
11	นักเรียนของท่านสามารถแสวงหาความรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จนสามารถแก้ปัญหาได้					
12	นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้					
13	นักเรียนของท่านมีจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม					
14	นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
15	นักเรียนของท่านมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม					
16	นักเรียนของท่านสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้					
17	นักเรียนของท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย					

ตอนที่ 3

สอบถามบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

คำชี้แจง

อ่านแบบสอบถามอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวงทางขวามือตามความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อ โดยให้คะแนนตามความเป็นจริงดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ					

ข้อ	บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ					
3	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษาให้สะอาดและเรียบร้อย					
4	โรงเรียนมีการจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน					
5	โรงเรียนมีการจัดหา จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามความสามารถ					
6	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดลอมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนและผู้เรียนพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา					
7	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา					
8	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้					
9	โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน					
10	โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ปลอดภัย สะดวกต่อผู้เรียน					
11	โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา					
12	โรงเรียนมีการดูแลสิ่งแวดลอมภายในโรงเรียนให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา					
13	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบ ตกแต่ง และจัดห้องเรียน					
14	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการสืบค้นข้อมูลของผู้เรียน					
15	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ ชุมชน หรือ หน่วยงานภายนอกใช้สถานที่ภายในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดอบรม จัดค่าย เป็นต้น					

ตอนที่ 4 สอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหาร

คำชี้แจง อ่านแบบสอบถามอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวงทาง
ขวามือตามความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อ โดยให้คะแนนตามความเป็นจริง
ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน					
2	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน					
3	ผู้บริหารมีความเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา					
4	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการและสามารถบริหารงานให้เกิดผลสำเร็จได้					
5	ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน					
6	ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ					
7	ผู้บริหารให้ความร่วมมือกับบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี					
8	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน					
9	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียนแสดงความคิดเห็น					
10	ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
11	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนต่อในระดับสูง					
12	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกองค์กร					
13	ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารโรงเรียน					
14	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียน					

ข้อ	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
15	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ					
16	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรปรึกษาหารือในทุกด้านของการทำงาน					

ตอนที่ 5 สอบถามการวางแผนและจัดทำหลักสูตร

คำชี้แจง อ่านแบบสอบถามอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวงทางขวามือตามความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อ โดยให้คะแนนตามความเป็นจริงดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อ	การวางแผนและจัดทำหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนในการจัดทำหลักสูตร					
2	โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรโดยยึดตามมาตรฐานตัวชี้วัด					
3	โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร					
4	โรงเรียนมีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน					
5	หลักสูตรที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
6	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรบริหารจัดการหลักสูตร					
7	ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาปฏิบัติแก่บุคลากรในโรงเรียน					
8	ท่านได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น					
9	โรงเรียนมีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม					

ข้อ	การวางแผนและจัดทำหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา					
11	โรงเรียนเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกมาศึกษาดูงานหลักสูตรสถานศึกษา					
12	หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน					

ตอนที่ 6 สอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

คำชี้แจง อ่านแบบสอบถามอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวงทางขวามือตามความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อ โดยให้คะแนนตามความเป็นจริงดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
2	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน					
3	ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนเสมอ					
4	ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
5	ผู้ปกครองและครูร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
6	ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7	ผู้ปกครองมีการช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
8	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานนักเรียน					
9	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
10	โรงเรียนมีการสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ปกครองและชุมชน					
11	ผู้ปกครองมีการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน					
12	ผู้ปกครองและครูร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่นักเรียน					
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ครู และนักเรียน					
14	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน					
15	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาของผู้เรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน					

ตอนที่ 7

สอบถามการมีส่วนร่วมของบุคลากร

คำชี้แจง

อ่านแบบสอบถามอย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องวงทางขวามือตามความคิดเห็นทุกด้านและทุกข้อ โดยให้คะแนนตามความเป็นจริงดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันในการบริหารจัดการศึกษา					
2	ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนมีความร่วมมือในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างชัดเจน และทันสมัย					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3	โรงเรียนมีระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน					
4	ครูทุกคนร่วมมือกันในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน					
5	ครูทุกคนจัดการเรียนการสอนได้เต็มตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพ					
6	ครูทุกคนสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียนได้จนนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
7	ครูทุกคนในโรงเรียนมีความร่วมมือในการประเมินผล การเรียนของนักเรียน					
8	ครูทุกคนในโรงเรียนมีการนำผลการประเมินของนักเรียนมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษา					
9	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและโรงเรียน					
10	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน					
11	ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนให้ความสำคัญและตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
12	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
13	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในโครงการของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและโรงเรียน					

ภาคผนวก ค

ค่าความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 14 แสดงค่าความเที่ยงตรง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (α)
ของแบบสอบถาม

ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	IOC	r	α
1.โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีและเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ปกครอง ชุมชน	1.0	.597	
2.โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง	0.8	.737	
3.นักเรียนของท่านมีผลการเรียนอยู่ในระดับดีทุกรายวิชา	1.0	.821	
4.นักเรียนของท่านมีผลการสอบระดับชาติสูงกว่าระดับเขตพื้นที่	1.0	.768	
5.นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปเข้าร่วมการแข่งขัน และสามารถสร้างชื่อเสียงได้	0.8	.758	
6.นักเรียนของท่านสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ทุกคน	1.0	.838	
7.นักเรียนของท่านสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	1.0	.757	
8. นักเรียนของท่านมีทักษะในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี	1.0	.826	
9.นักเรียนของท่านมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้	1.0	.754	
10.นักเรียนของท่านสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อน	1.0	.862	.951
11.นักเรียนของท่านสามารถแสวงหาความรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง จนสามารถแก้ปัญหาได้	1.0	.758	
12.นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ไปพัฒนาดตนเองได้	0.8	.657	
13.นักเรียนของท่านมีจิตอาสาจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม	0.8	.732	
14.นักเรียนของท่านสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	1.0	.508	
15.นักเรียนของท่านมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม	1.0	.715	
16.นักเรียนของท่านสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปแก้ไข สถานการณ์ต่างๆได้	1.0	.610	
17.นักเรียนของท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษาด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	0.8	.464	

ตาราง 14 (ต่อ)

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	IOC	r	α
1.โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ	1.0	.713	
2.โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและ เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ	1.0	.539	
3.โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกภายในสถานศึกษาให้สะอาดและเรียบร้อย	1.0	.582	
4.โรงเรียนมีการจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	1.0	.663	
5. โรงเรียนมีการจัดหา จัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับ ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามความสามารถ	1.0	.617	
6. โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดลอมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียนและผู้เรียนพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา	1.0	.668	.862
7. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการ เรียนรู้ได้ตลอดเวลา	1.0	.601	
8. โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้	1.0	.582	
9. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียน	1.0	.651	
10. โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ ปลอดภัย สะดวกต่อผู้เรียน	0.8	.663	
11. โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้พร้อมใช้งานได้ ตลอดเวลา	1.0	.672	
12. โรงเรียนมีการดูแลสิ่งแวดลอมภายในโรงเรียนให้พร้อมใช้งานได้ ตลอดเวลา	1.0	.668	
13. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบ ตกแต่ง และจัดห้องเรียน	1.0	.953	
14. โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและ การสืบค้นข้อมูลของผู้เรียน	1.0	.739	
15. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ ชุมชน หรือ หน่วยงานภายนอกใช้สถานที่ ภายในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดอบรม จัดค่าย เป็นต้น	1.0	.895	

ตาราง 14 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	IOC	r	α
1. ผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน	1.0	.651	
2. ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน	1.0	.765	
3. ผู้บริหารมีความเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	1.0	.753	
4. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการและสามารถบริหารงานให้เกิดผลสำเร็จได้	1.0	.748	
5. ผู้บริหารเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากครู ผู้ปกครอง และชุมชน	1.0	.714	
6. ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ	1.0	.561	
7. ผู้บริหารให้ความร่วมมือกับบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นอย่างดี	1.0	.610	.921
8. ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน	1.0	.734	
9. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียนแสดง ความคิดเห็น	1.0	.592	
10. ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1.0	.859	
11. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนต่อในระดับสูง	1.0	.544	
12. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกองค์กร	1.0	.617	
13. ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารโรงเรียน	0.8	.684	
14. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียน	1.0	.727	
15. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ	1.0	.683	
16. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรปรึกษาหารือในทุกด้านของการทำงาน	0.8	.673	

ตาราง 14 (ต่อ)

การวางแผนและการจัดทำหลักสูตร	I.O.C	r	α
1.โรงเรียนมีการประชุมวางแผนในการจัดทำหลักสูตร	1.0	.720	
2.โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรโดยยึดตามมาตรฐานตัวชี้วัด	1.0	.455	
3.โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร	1.0	.676	
4.โรงเรียนมีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน	1.0	.696	
5.หลักสูตรที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	1.0	.690	
6.ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรบริหารจัดการหลักสูตร	1.0	.817	
7.ผู้บริหารจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาปฏิบัติแก่บุคลากรในโรงเรียน	1.0	.627	.919
8.ท่านได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น	1.0	.569	
9.โรงเรียนมีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	1.0	.515	
10.โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	1.0	.718	
11.โรงเรียนเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกมาดูงานหลักสูตรสถานศึกษา	0.8	.762	
12.หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน	1.0	.822	

ตาราง 14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	I.O.C	r	α
1.ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	1.0	.838	.
2.ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน	1.0	.717	
3.ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนเสมอ	1.0	.895	
4.ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	1.0	.862	
5.ผู้ปกครองและครูร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.0	.794	
6.ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1.0	.818	
7.ผู้ปกครองมีการช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1.0	.778	
8.ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานนักเรียน	1.0	.807	
9.ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1.0	.783	
10.โรงเรียนมีการสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ปกครองและชุมชน	1.0	.858	.958
11.ผู้ปกครองมีการแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน	1.0	.779	
12.ผู้ปกครองและครูร่วมมือกันในการให้ความรู้แก่นักเรียน	1.0	.632	
13.ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ครู และนักเรียน	1.0	.681	
14.ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสร้างความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน	1.0	.691	
15.ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาของผู้เรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	0.8	.522	

ตาราง 14 (ต่อ)

ความร่วมมือของบุคลากร	I.O.C	r	α
1.ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันในการบริหารจัดการศึกษา	1.0	.227	.695
2.ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนมีความร่วมมือในการวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างชัดเจน และทันสมัย	1.0	.086	
3.โรงเรียนมีระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	1.0	.432	
4.ครูทุกคนร่วมมือกันในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	1.0	.293	
5.ครูทุกคนจัดการเรียนการสอนได้เต็มตามความสามารถและ เต็มตามศักยภาพ	1.0	.543	
6.ครูทุกคนสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียนได้จนนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1.0	.526	
7.ครูทุกคนในโรงเรียนมีความร่วมมือในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน	1.0	.527	
8.ครูทุกคนในโรงเรียนมีการนำผลการประเมินของนักเรียนมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา	1.0	.167	
9.ผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและโรงเรียน	1.0	.147	
10.ผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน	1.0	.439	
11.ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนให้ความสำคัญและตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1.0	.284	
12.ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1.0	.202	
13.ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในโครงการของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและโรงเรียน	1.0	.335	

หมายเหตุ แบบสอบถามทั้งฉบับจำนวน 88 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .967

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล

นางสาวอรวี ลาภธนวิรุพห์

วัน เดือน ปีเกิด

20 ธันวาคม 2522

สถานที่เกิด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 54/16 ซอยคูบัว 50 แขวงบางชัน

เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541

ระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนยานนาเวศวิทยา

พ.ศ. 2546

ระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ

จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. 2560

ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

